

Danskernes Historie Online

Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt Danskernes Historie Online - Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskeres Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

Skolepr.
RH

9

INMATEK
ASOCIJE
LIJETA

årsskrift 1981

Udgivet af

Vestjyllands Højskoles Elevforening

Redaktører:
Erik Engberg . Thomas Petersen . Algot Øhlenschlæger
Omslagsfoto: Algot Øhlenschlæger
Fotos: Per Janssen . Karl Olesen . Algot Øhlenschlæger
Tryk: Gullanders Bogtrykkeri a-s

Indhold

Forord	side 5
Ældre på højskole	side 6
<i>Niels Jørgen Jensen</i>	
Kære ven	side 15
<i>Signe Jepsen</i>	
Supermand – supermagt	side 18
<i>Erik Engberg</i>	
Indianeren, samenen, eskimoen og den kulsorte afrikaner	side 22
<i>Algot Øhlenschläger</i>	
Årets gang	side 28
<i>H. Boye Jensen</i>	
Klip fra sprogværkstedets blad »Udslip«, foråret '81	side 36
Landbrugets krise?	side 37
Velling-Blues	side 39
Hvad kan man få ud af et højskoleophold?	side 41
<i>Britta Lehfeldt</i>	
Kære Erik!	side 43
Fra 75 til 81	side 44
Formandsberetning for Vestjyllands Højskoles bestyrelse for 1980–81	side 45
Driftsregnskab	side 47
Om økonomien	side 48
Elevforeningen	side 49
Elevforeningens generalforsamling den 26. september 1981	side 50
Skitse over bestyrelsens arbejdsopgaver	side 51

Bestyrelsesberetning på Vestjyllands Højskoles Elevforenings generalforsamling	side 52
Vestjyllands Højskoles Elevforenings regnskab	side 54
Formueregnskab for »Vestjyder og spillemænd« 1980	side 55
Formålet med folkemusik week-enden	side 56
Slutregnskab for »Vestjyder og spillemænd« 1981	side 57
Kalender 1982	side 67
Elevfortegnelser	side 70

Forord

Forhåbentlig fremgår det af stemningen i dette årsskrift, at 1981 har været et godt år for Vestjyllands Højskole. Hvad er det så egentlig, der kendetegner et godt år? Jo, et godt år, det er det år, da der er mange elever, som forlader højskolen med livsvigtige oplevelser. Det er det år, da mange tidligere elever kommer på besøg og har glædet sig til at komme, fordi de har noget at fortælle. Det er det år, da økonomien er god.

Vi har reageret på tidens pessimisme ved at forøge aktiviteterne, hvilket bl. a. er sket ved ansættelsen af Sophie Nedergaard samt Signe Jepsen og Erik Engberg, som mange alle-

rede vil kende. Anne Buhl er kommet tilbage efter et års pause, og Poul Hillerup holder orlov dette efterår.

Tak for de mange glade hilsner og fotos, vi modtager i årets løb. Vi opbevarer dem omhyggeligt på lærerværelset og varmer os ved dem på mørke vinterdage, når køligheden vil snige sig ind under besparende temperaturer.

Med mange gode hilsner og ønsker om en glædelig jul og et godt nytår.

*Erik Engberg
Algot Øhlenschläger*

Også mange hilsner fra skolens øvrige medarbejdere:

H. Boye, lærer.
Ruth Boye, lærer.
Stinne Boye, lærer.
Anne Buhl, lærer.
Charles Gam, sekretær.
Tage Gregersen, pedel.

Inge Hager, lærer.
Signe Jepsen, lærer.
Elly Møller Pedersen, køkkenleder.
Niels Jørgen Nedergaard, forstander.
Sophie Nedergaard, lærer.
Astrid Pollmann, lærer.

Ældre på højskole

AF NIELS JØRGEN NEDERGAARD

På fem 2-ugerskursus har 285 pensionister været på vores højskole i sommer. Landet over er henved 40 % af kursisterne på korte kurser pensionister. Siden det første ældrekursus på en højskole omkring 1960 har pensionistkurserne været en del af højskolens profil, og det gælder også Vestjyllands Højskole siden starten i 1969.

Mere end 900.000 mennesker i Danmark er folke-, enke- og invalidepensionister. Hver syvende dansker er 65 år eller derover, ældregruppens andel af befolkningen stiger år for år. En undersøgelse af en større befolkningsgruppe i Glostrupområdet har vist, at helbredstilstanden blandt ældre er bedret væsentligt de sidste 10 år, hvilket næppe skyldes sundhedsvæsenets indsats. Den sociale og økonomiske sikring af de ældres tilværelse har betydet en frigørelse af kræfter, således at de ældre i dag fremtræder som en stadig mere selvbevidst befolkningsgruppe. Dette kommer ikke alene til udtryk i øget klub- og foreningsaktivitet, men også i, at de ældre er blevet et rejsende folk, der tager på indenlands- og udenlandsrejser og får mange nye, igangsættende impulser. Og så tager man altså også i stigende omfang på højskole.

Hvad karakter har ældrekurserne? Er det en pensionatsferie i sommerferien? Er det adspredelses- og beskæftigelsesterapi for de gamle, som eet af de mange forskelligartede tilbud på tidsfordriv, som samfundet byder på? Eller er det egentlig højskolevirksomhed? Ja, jeg mener det sidste!

Men kan højskoleideen overhovedet anvendes på de ældre som befolkningsgruppe? Ser man historisk på det, så har højskolen jo primært henvendt sig til den opvoksende ungdom eller under alle omstændigheder til den del af befolkningen, som vi i dag ville kalde den produktive del af folket. Håb og fremtid har knyttet sig som samfundets forventning til højskoleeleverne, man satsede på de unges fysiske og åndelige kræfter. Dem var det, som skulle føre slægten, udviklingen, samfundet videre. Men hvad knytter der sig som samfundets forventning til de ældre, når de får bevilget stats- og kommunestøtte til højskoleophold?

Den folkelige højskole skulle oplyse og oplyse ungdommen. Fædrelandshistorien, modersmålet og menneskeligheden var oplysningens hovedområder, for kun igennem dette *danske* kunne vi ret komme til at udtrykke os selv, udtrykke vore in-

derste tanker og følelser. Kun derigennem kunne man også ret komme til at forstå »det borgerlige Selskab« – altså det samfund, man netop *nu* var en del af og tilhørte. Igennem fortællingen af slægtens og landets historie om, hvad stort og godt er sket og hvilke farer der er gennemgået, hvilken ære der er vundet i kampen, – derigennem ville de unge opleve en historisk forbundethed, der også tilføjede, hvilket håb de turde nære til fremtiden.

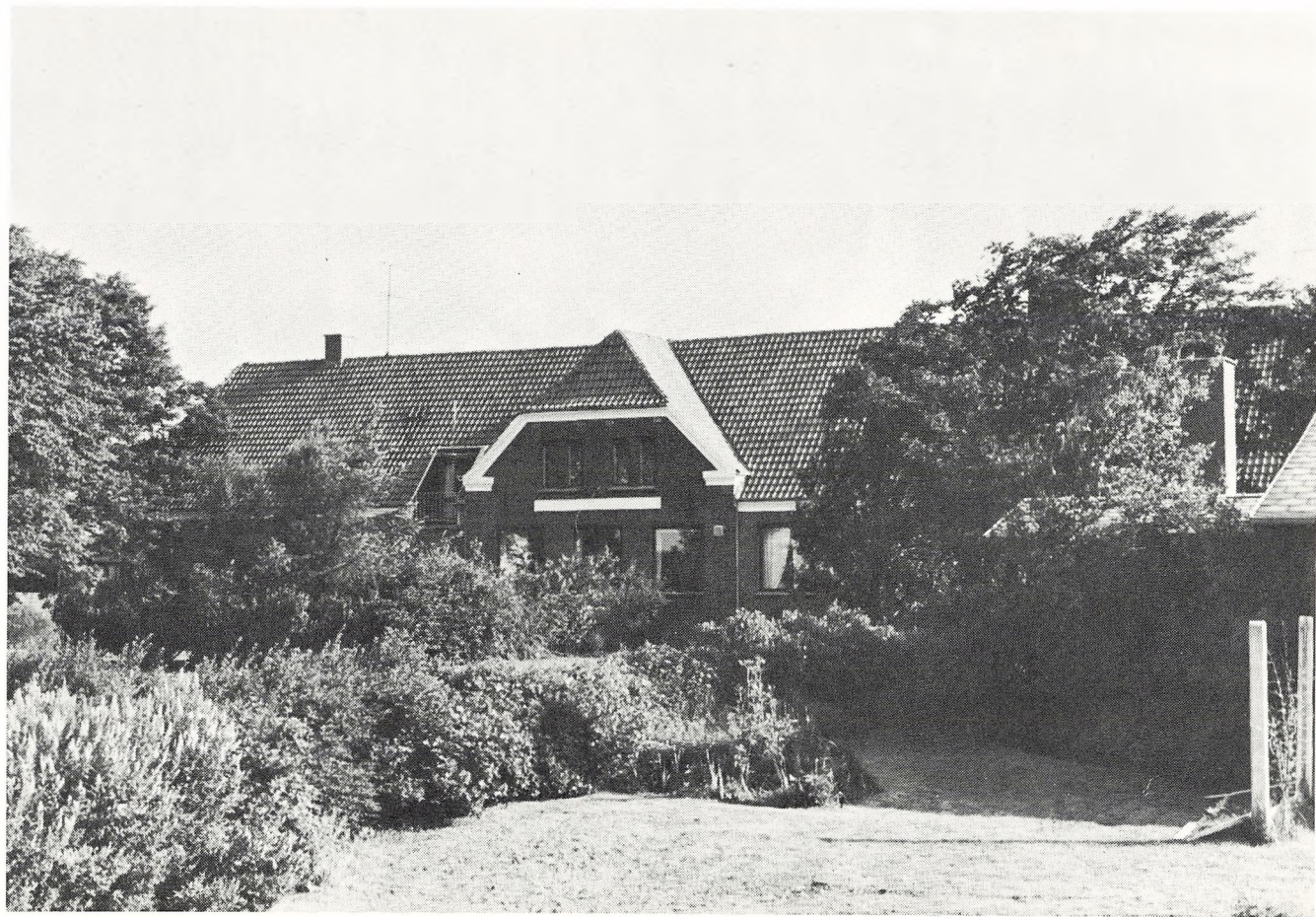
Grundtvig, fra hvem disse formuleringer er hentet, førte en livslang kamp imod statsbegrebets ufolkelighed og det hierarkiske embedsmandsvælde. Staten og ordensmagten var nemlig tilbøjelig til at absolutere sig, så at den ikke blev til for menneskets skyld, men folkene til for statens og ordensmagtens skyld. På den anden side var Grundtvigs vision om folkelig oplysning heller ikke at forstå som en moderne, socialistisk lighedsideologi, realiseret konkret som politisk, økonomisk, uddannelsesmæssig og social lighed. En kamp alene for lighed kunne let føre til et nyt selvundertrykkende slaveri.

Vigtigt var nemlig grundlaget for kampen: en forståelse af, hvad det er at være et menneske, af kød og ånd. Grundtvigs udgangspunktet var *en frihedsforståelse*, der nægtede at sætte skel mellem ånd og legeme og krævede begges frihed, *samtidig med* at han fremhævede det legemliges afhængighed af ånden og det åndeliges

afhængighed af legemet. Sandheden var aldrig et system eller en idé. De herskende ideer ville nemlig altid være de *herskendes* ideer, som så viste sig som højst konkrete byrder for de beherskede. Nej, sandheden var altid af historisk art, den erfarede i eksistensens konkrete kamp på liv og død. Åndens løsen var befridder, som altså også krævede kroppens frihed!

Grundtvigs frigørelseskamp var et felttog på bondestandens vegne imod enevælden og embedsmandsvælden, imod den sorte terpeskole og ethvert fysisk og åndeligt tyranni. *Det* blev højskolens inspiration. På højskolerne kom de unge bønderkarle til bevidsthed om sig selv, vandt selvagtelse og mod til myndigt at forlange at måtte overtage ansvaret for deres liv og hvad dette indebar. Det er velkendt, at andelsbevægelse, forsamlingshus og foreningsliv igennem årtier hentede kraft af højskolen til frigørelseskampen. –

Hvad har dette nu at gøre med de ældres ophold på højskole nuomstunder? Er der forhold omkring de ældres situation i det moderne industrisamfund, der kan minde om almuens forhold i begyndelsen af det 19. årh.? Selvom forskellen og det usammenlignelige er dominerende, mener jeg alligevel det er begrundet at fremdrage nogle fællestræk. I forbifarten må fremhæves, at på Grundtvigs tid var den gennemsnitlige levealder under 50 år, de »gamle« som

samfundsklasse eksisterede ikke som vi kender den i dag.

Det er jo en uhørt vanskelig opgave de gamle har fået i vore dage, at leve 20–25 år så at sige *udenfor* samfundet, dette forstået som den produktive del af befolkningen. I samfundet henter man en væsentlig del af sin identitet, ja meningen med tilværelsen: i at være forældre og forsørger, i at have et arbejde og en social position, i videste forstand i at opleve, *at der er brug for* ens viden, ens tanker og følelser, ens skabende fantasi, ens kropslige erfaringer og styrke og vedholdenhed. Man oplever at have en vis bevægelighed, man kan prioritere og disponere m. h. t. forbrug, økonomi og tid. Et langt stykke af vejen forlener dette for mange mennesker livet med mål og retning i den produktive alder.

Med pensioneringen bliver de ældre på de fleste af de nævnte områder sat udenfor. Det opleves ofte som et tab af identitet, et tab af myndighed, et tab af social rolle og almen agtelse. Man regnes ikke længere i faglige og ofte heller ikke længere i politiske sammenhænge. Man er blevet de faste pensionsydelsers og sociale sikringsordningers modtagere. Man er blevet den bedst registrerede befolkningsgruppe overhovedet i socialforvaltning, i sygesikring, i indkøbscenter og pengeinstitut, den mest kontrollerbare gruppe mennesker med righoldige EDB-data. Det er de ældres tilbagevendende erfaring at

blive mødt med en overrumplende forhåndsviden hos servicesystemets praktikere, der hurtigt, næsten uden at spørge kan beskrive ens forhold og fortælle, hvad man har ret til, det letter ekspeditionen i henhold til paragrafferne!

Det er en misforståelse at tro, at alderdommen er forbundet med svækket intelligens. Den omstændelighed, der *kan* komme over de ældres optræden, er foruden med færre kræfter forklaret ved en vis langsommere tanke- og følelsesmæssig association, men uden at det går ud over kvaliteten. Omgivelsernes manglende forståelse, utålmodighed og ofte nedladende skulderklappende holdning medvirker imidlertid til, at de ældre ofte oplever, at man ikke længere er »regnet«.

Set *ud fra*, hvad der tæller i det moderne tekniske og industrialiserede forbrugssamfund, så er denne erfaring jo på en måde sand. Man er kasseret, blevet uproduktiv, blevet uaktuel. De ældre er jo selv præget af det moderne samfunds livsindstilling. Man har kaldt det tekniske samfund for historieløst. Det nye er det ene gyldige, men samtidig på forhånd det midlertidige, det har allerede døden i sig, næste års mode, en ny opfindelse kan på kort tid gøre uegnet, ubrugelig. Der er jo klare tendenser til, at samfundet anlægger samme betragtning på mennesker. Uddannelsen skal hele tiden holdes ajour, ellers kan man ikke præstere det nødven-

dige produkt, som »udviklingen« nu kræver. Og udviklingen er dæmonisk – er som et umætteligt uhyre, der aldrig kan stilles tilfreds, men æder menneskene op. Kassationsalderen sænkes stadig, når sikkert snart ned til midt i 50-erne.

Benny Holst har lavet en sang, der i omkvædet lyder »Din rygmars visner – – – hvis du ikke danser med din bedstemor.« Hvis vi i vort menneskesyn lader os nøje med det tekniske samfunds syn på produktet og dets aktualitet, da bliver vi uden historie, uden identitet, vi bliver blot og bar funktionalitet, så længe vi altså fungerer.

De ældre i vort samfund er de første, der erfarer sammenhængsløsheden, historieløsheden. Nu er de ældre jo på ingen måde en utaknemmelig befolkningsgruppe. Der bliver investeret meget i at stille de gamle tilfredse både på den ene og anden måde, og det er stort set lykkedes. De ældre er ganske vist ikke længere, set fra samfundets side, interessante som personer, man har opgivet at stille forventninger til dem, der er ikke brug for deres erfaringer, hverken kropsligt eller åndeligt. Man kappes politisk om at forsøde deres tilværelse mest muligt økonomisk og med forskellige underholdende tilbud, også af undervisningsmæssig art, og det er godt så langt. Og mange ældre føler da virkelig også, at de aldrig tidligere i deres liv har haft det så godt. Nu har de fået mulighed for

at rejse, læse, lave håndarbejde, male m. v. Og taknemmelighed er da også det, der overvejende præger de ældre, også dem, der kommer på højskole. Alligevel er mange ældre rodløse og ensomme. Har svært ved at fastholde livet som en opgave endsige en gave.

Her mener jeg, at højskolen har en opgave, der meget kan ligne den opgave, som stiller sig over for den arbejdsløse unge, der i et moderne pluralistisk samfund har svært ved at vinde fodfæste og erobre en personlig identitet, fordi der ikke er brug for ham eller hende.

Det drejer sig om at generobre en forståelse af, hvad det er at være menneske. Det er en kamp imod den opfattelse, at et menneske kan beskrives ved sin funktion, ved sin værdi som arbejdskraft, som producent og forbruger. Det er en kamp imod splittelsen mellem kød og ånd. Mennesket udtrykker sig sjæleligt og legemligt i sit arbejde, man kan ikke forholde sig blot til produktet eller processen og overse mennesket. Således kan man heller ikke kassere mennesket som uaktuelt, hvis det ikke længere kan gøre fyldest i produktionslivet på teknikkens betingelser.

De ældre er udsatte for at overtage deres livsforståelse på udviklingens og videnskabssynets betingelser. Den tekniske tidsalders historieløshed truer de ældre i deres identitetsfølelse og selvagtelse. Præget som de selv er af tiden, er de ældre tilbøjelige til i

deres selvvurdering at give produktionslivet ret, de duer ikke længere. Man kan selvfølgelig nok have held til en tid at leve andenhånds. Man kan *opgive* forventningen om, at man også den sidste trediedel af sit liv skal gribe ind *med nødvendighed* i andres liv, i samfundets liv, i dannelsen af et ægte fællesskab, en gensidighed af kød og ånd. Hverken for samfundet eller de ældre selv er det dog en holdbar udvikling!

Grundtvig fastholdt til det sidste, at døden er livets egentlige fjende. Selvom man biologisk nok bliver gammel, *så bliver livet dog aldrig gammelt* i betydningen forældet og ubrugeligt. Hvor meget end de ydre

livsomstændigheder griber ind, hvor meget end viden og teknik er betingende for økonomisk og social fremgang og position, så står og falder livets mening dog ikke med dette. Livets evige gyldighed hentes ud af en forståelse af livet som gudskab, hvad må fastholde kravet om åndens og kroppens frihed *ubetinget* under samtaleens vilkår. Alt hvad der dører den levende vekselvirkning imellem mennesker, alt hvad der hindrer den levende samtale, *det* står dette mellemværende imod, hvori sandheden om vort liv åbenbares.

Ud af denne forståelse af menneskelivet giver sig også højskolens opgave, når det gælder de ældre. Der

skal oplives og oplyses, der skal kæmpes imod, at man nedskriver forventninger til livet. Der skal gives livsmod, så man kan kæmpe imod bureaukratisering og umyndiggørelse i vort samfund. Herunder skal der også gives reel oplysning om samfundets indretning og den enkeltes rettigheder og muligheder. Man skal overveje, hvorledes man modvirker den udsondring i aldersgrupper, som erhvervs- og forbrugslivet befordrer. Hvorledes genskabes et ægte fællesskab mellem generationerne, således at man med krop og sjæl, med handling, med tanke, fantasi og følelse griber ind i hinandens liv *med nødvendighed*, således at man også kan savnes, hvis ens handling udebliver.

Men her skal højskolens vej som altid være *indirekte* og respektere samtaleens vilkår. Der skal ikke gives konkrete anvisninger. Der skal holdes foredrag og studiekredse, med udgangspunkt i historie og litteratur. De

ældre skal i dialog med deres egen fortid og historie, for der at hente forståelse og et sprog, der hjerteligt kan give ord til, hvad der brænder på i deres liv. Herigennem kan der måske hentes mod til også at bruge denne forståelse til en fortsat samtale med sin egen nutid og sine børn.

Til sidst: Højskolen har brug for de gamle til at blive fastholdt i sin historiske opgave. Ikke uden at svigte sit eget helhedssyn på mennesket kan højskolen stille sig indifferent overfor den kendsgerning, at der er opstået et stadig større svælg imellem de værdier, der bærer den produktive del af befolkningen, og så det grundlag, som de pensionerede må friste de sidste 20–25 år af deres liv på. Skal samtalen imellem den yngre og den ældre del af befolkningen forblive en ægte samtale, så må der arbejdes på en sammenhæng, en bærende historie i livsgrundlaget.

Kære ven

AF SIGNE JEPSEN

Undskyld jeg ikke har fået skrevet før. Men det sidste år har faktisk været ret krævende. Det var jo min første vinter på Vestjyllands Højskole, og første gang jeg skulle undervise i vævning. Så du har i alt det nye blot fået lov at vente.

På efterårsholdet, der startede 1. okt., var der ikke så mange vævere. 6-7 stykker på hver af holdene hovedfag og studiekreds. Men hvilken flok. De lagde en arbejdsiver for dagen, som jeg sjældent har set magen til, og det blev ikke bedre, da forårsholdet startede, 10-12 stykker på begge hold. Der blev vist en produktionsevne, der kunne måle sig med industriens – skønt det er måske ikke det rigtige at sammenligne håndvævere med. Det må være enhver lærers drøm at få lejlighed til at undervise elever, der er *meget* interesserede og ønsker at få så *meget* lært og lavet som overhovedet muligt.

Vi nåede vidt omkring, både teknisk med forskellige bindinger og i brug af materialer. Udover prøver, som de fleste blev opfordret til at starte med (og flere fortsatte med), nåede alle et, to, tre stykker færdige arbejder. Det var undertiden svært at følge med i planlægningen. Jeg husker tydeligt en dag, tre uger før vi skulle slutte på forårsholdet. Jeg gik

lettet til middagen, fordi planlægningen for de sidste arbejder var overstået. Alle vidste, hvad de skulle lave – i hvilken rækkefølge (der var flere mennesker end væve) og hvordan. Kort sagt, hele den praktiske afdeling kunne klappe lige til det sidste, og jeg kunne koncentrere mig om den sidste del af teorien. – Ugen efter, en tidlig morgen stod de første der: »Vi er færdige – kan vi ikke lige nå . . .«. Og det kunne de.

Tre gange sneg vi os uden for vævestuen. To af gangene var det med hovedfagsholdene. Første gang gik turen til Herning. Det blev en pragtfuld dag. Vi startede på konditoriet i Bredgade, for at ruste os til det faglige, som blev en temmelig omfattende afdeling: Herning museum med tekstiludstilling. – Dansk Wilton, en tæppefabrik der har specialiceret sig i at lave kvalitetstæpper af naturprodukter, her fik vi bl. a. en masse at vide om jacquardvæve og tæppeindustrien. – Udstilling af eksamensopgaver for nybagte designere. – Tre meget fantastiske gobeliner, som Richard Mortensen havde tegnet. – Endelig et besøg hos Lisbeth Have, en metermålvæverske der arbejdede og boede på Herning Højskole. Hende mødte vi også om foråret. Der gik turen til Søndermølle Uldcentral ved Viborg og endnu en gang til Dansk Wilton. Det var knap så omfattende et program som om efteråret, men til gengæld havde vi bedre tid. Det har begge gangene

været meget spændende at komme lidt væk fra vævestuen og se nogle andre aspekter af det, vi arbejdede med. Endelig må vi da ikke glemme efterårsholdenes aftenbesøg på Vesttarpvej hos Anne Buhl, hvor vi i allerhøjeste grad også blev inspireret til at arbejde videre. Hun hjalp os med at sortere en færeham og viste os eksempler på råmaterialer og tonsvis af prøver på anvendelsesmuligheder.

Jo, undervisningsmæssigt har denne første vinter været en fantastisk oplevelse. Det har det også været i tiden udenfor undervisningstiden. Foredrag, oplæsning, ja arrangementer i det hele taget, jeg har godt nok

været nervøs mange gange, men er da lige så stille blevet roligere og roligere ved det. Jeg tror, at hvis man forsøgte at måle, hvor mange km man løb rundt på skolens gange i løbet af sådan et første år, ville man kunne se en meget faldende kurve. Det første lange stykke tid glemmer man simpelthen halvdelen af det, man skulle. Ja, tit kan man overhovedet ikke huske, hvad man løber for. Midt i løberiet kan det endog ske, at der kommer en elev, der måske bare vil have en hyggelig snak. Ja, nogle skal jo være prøvekuld (mon det ikke er gensidigt?).

Faktisk er jeg efterhånden over-

bevist om, at sådanne oplevelser er ganske almindelige og mere har at gøre med en ny arbejdsplads end hvilken arbejdsplads. Det har mest at gøre med at finde sig selv i forhold til noget nyt, og er når det kommer til stykket spændende.

Alligevel var det velgørende at komme ud på Nr. Lyngvig Campingplads og lege informationsminister her i sommer. Jeg tror, det er væsentlig at skifte arbejdsplads og miljø med jævne mellemrum. Ikke at jeg dermed glemte højskolen – tværtimod.

– Ach – Sie sind ein Lehrerin.

– Ja, an eine ganz specielle Schule, ein Hochschule. Ich glaube nicht, das Sie es kennen in Deutschland. Das ist eine alte Dänische Tradition.

– Ja ja – wir kennen es – eine Berufsschule.

– Nein, es ist . . .

– Ein Schule für weiter Ausbildung?

– Nein, diese Schule gibts keine spezielle Kompetance. Es ist ein persönlich Erneuerung das . . .

– Ach so, aber heute ist die Wetter doch schön.

Det lykkedes ikke helt at få udbredt de frie skolers idé. Men jeg fik da lært lidt tysk, og sånn.

Lad dette blive nok for denne gang.

Hvis jeg får tid, skriver jeg igen næste år. Kan du passe godt på dig selv.

Kærlig hilsen

Signe.

Supermand – supermagt

AF ERIK ENGBERG

Fra efteråret vil der blive undervisning i kunsthistorie på højskolen. Det lyder vældigt fint. Men kunst er mange ting. Det er dels det, man ser på museerne, det er osse de bygninger, vi til daglig går rundt i, det er billederne af de brølende kronhjorte. Hvor er grænsen mellem kunst og ikke-kunst?

Jeg kender den godt selv, men jeg vil have meget svært ved at forklare den. Men en ting er sikkert, kunsten forholder sig altid til samtiden.

Vor tids mest udbredte kunst er tegneserien. De kikkles/læses af tusinder af mennesker over hele kloden. Ca. 3/4 af alle tegneserier produceres i Amerika. Det følgende er et forsøg på at analysere den mest amerikanske af alle amerikanske tegneserier: Supermand.

Det er ikke særligt demokratisk at »lege« Supermand. Og skulle man som barn være supermand, måtte man på en eller anden måde kunne »tyre« de andre unger. Vi legede det altid indendørs, og da vore mødre ikke var meget for at se alle gårdens unger samlet i den lille toværelses, måtte man jo vælge et par af de mest »nokkede« som ofre. Når de så efter et par timers tid havde aftjent deres værnepligt, gav de sig til at læse

»andersander«, indtil far kom hjem, og vi skulle spise.

Det var min barndoms Supermand.

Men han har også en anden historie, der hænger sammen med USA's historie:

Omkring 1910 eksploderede planeten »Krypton« som følge af en kædereaktion. Kort tid før planetens endeligt sendte et par unge forældre deres spædbarn ud i rummet i en raket. Barnet blev senere fundet i nærheden af en lille amerikansk landsby af et par gode mennesker, som tog sig af det.

I 1938 var barnet blevet en voksen mand, og de første serier om hans bedrifter begyndte at udkomme. Han havde nu bosat sig i storbyen »Metropolis«. I det borgerlige liv var han den lidt triste og kluntede journalist Clark Kent – 30'ernes Larsen. Men når politi og andre myndigheder måtte give op overfor ulykker og kriminalitet, skiftede Kent til superdresset. Stålmanden kaldte de ham, og vel bar han ridestøvler, men hans uniform var rød og blå, og på hans bryst var der ikke et kors, men et S.

I 1942 kom USA i krig. Superhelten blev i samarbejde med hærens PR-afdeling mobiliseret. Ved de for-

skellige fronter kæmpede han side om side med de allierede hære. Åbenbart med godt resultat, for i 1944 erklærede Göbbels, at Supermand var jøde.

I 50'erne og 60'erne var Supermand i Korea og Vietnam. Samtidigt udviklede han sine personlige egenskaber i takt med de tekniske fremskridt. Rumkapløbet begyndte, og manden i den blå-røde uniform kunne udvide sit politiarbejde til rummet.

I slutningen af 60'erne dalede salget af superserierne katastrofalt. Forlagene hævdede, at grunden hertil var, at folk var trætte af de monotone handlingsforløb. Det er naturligvis en gang vrøvl. Nu havde den vestlige ungdom i 30 år læst supermand, hvorfor skulle der så ikke også blandt de nye generationer være læsere?

Årsagen var langt dybereliggende.

Forbrugerens krav til kunst er dels, at han/hun kan identificere sig med en eller flere personer, og som det vigtigste at læseren kan opfatte og forstå det omgivende samfund og dermed sin egen rolle.

Sagt lidt firkantet, så er Supermand symbolet på den kollektive magt og retfærdighed. På den ene side har vi de tusinder Clark Kenter, med deres trivielle hverdagsproblemer, men når de uniformeres, bliver de til en kollektiv magt, og så må deres private problemer tilsidesættes. Samtidigt må de så have en garanti for, at deres kamp er retfærdig. Deres samfund er

truet, og selvom det ikke er fejlfrit, så må det udtrykke en idé, der kan legitimere deres ofre. Kampen står således mellem den, der vil det onde for egen vindings skyld, og den der vil det gode for alles skyld. Det kan hermed også forsvares, at man overtræder samfundets love, hvis dets fortsatte beståen afhænger deraf. Jævnfør USA's optræden som verdens politibetjent.

Hvis grundlaget for udøvelsen af denne magt problematiseres, så vil trivialkunsten i dens hidtidige form ikke opfylde kravet om at være læsernes forståelsesramme. Identifikationen med det fælles symbol (Supermand) bliver smertefuld, da det er forrådt af de kræfter, der styrer og regerer. (Nixon).

Seriens problem er nu at skabe nye myter, ikke fordi folk er trætte af de gamle, men fordi de ikke mere dækker et behov.

Tekstforfatterne gik i tænkebox: Hvilke myter passer for et land, der må gennemgå en selvransagelse, og derefter opbygge en ny moral i en atmosfære af tvivl og mistro?

Supermand kom ud i en krise. Det eneste stof, der kan gøre ham svag, er kryptonit, men det er for mange år siden forsvundet fra jorden. Men af ørkensandet opstod en person, der lignede den gamle supermand til forveksling. (Ikke et ord om olie- eller energikrise). Denne nye supermand tappede den gamle for kræfter. Til sidst var de lige stærke. Den eneste forskel var, at den nye supermand intet følte for denne verden. Ikke at han var ond og ville tilintetgøre os. Han var bare den rene magt uden mål og moral. Til sidst mødes de to giganter, de indser at der i denne verden ikke er plads for to så store magter. Den nye supermand siger: »Kan du udholde at leve med en nøjagtig dobbeltgænger? Det vil jeg udvikle mig til . . . Du nyder din

egenart . . . behøver at være den eneste af din slags . . . en følelse jeg deler! Derfor må en af os dø! Vore atomer er ladet med forskellig slags energi, rører vi ved hinanden, sker der en ødelæggende eksplosion.«

En gammel yogi træder imellem og lader dem i et syn se resultatet af deres kamp. Teksten til slutbilledet af den ødelagte jord lyder: »En klog bog siger, at den almægtige skabte jorden på seks dage; nu er den ødelagt på seks minutter.«

Den nye supermand vælger at vende tilbage til Quarms rige, hvorfra han kom.

Tilbage står den gamle supermand, tappet for halvdelen af sine kræfter, og i alvorlig tvivl om sin mission. Magten kan ikke længere legitimeres gennem troen på nationens ledes ufejlbarlighed. Eller med andre ord: folket, der troede på dem og ville det gode, er blevet ført bag lyset, den magt de lagde i hænderne på deres ledere er blevet misbrugt. Men magten eksisterer stadig, og skal den bruges, må den legitimeres af højere magter. Derfor har tegneserien opfundet »Universets Vogtere«.

Ude i rummet sidder en flok gamle mænd – Universets Vogtere. Deres hjælpere er »De grønne Lygter«. En af dem, »Tomar Re«, tilkaldes en dag af vogterne, der har besluttet at fortælle ham sandheden om Supermand og hans planet, der gik under.

Supermand var før Kryptons un-

dergang udset til at indtræde i korpset af De grønne Lygter, men det gik anderledes, Krypton gik under fordi UNIVERSET ville det. En af vogterne siger: »Kryptons sidste store søn er i stedet blevet en titan mellem stjerner. Når universet skaber en titan, er det fordi universet har mere brug for ham, end vi har.«

Altså lå der en kosmisk vilje bag, da Supermand kom til Jorden.

Sandelig siger jeg Eder, der falder ikke en supermand til jorden, uden det er UNIVERSETS vilje.

Magten er nu legitimeret, omend det ikke altid er givet os at fatte, hvorfor den bruges, men med en præsident, der tre gange dagligt beder til universet og iøvrigt er gammel cowboyhelt, skal det nok gå.

Indianeren, samenen, eskimoen og den kulsorte afrikaner

– et midsommereventyr

AF ALGOT ØHLENSCHLÆGER

Der var engang et land langt, langt borte, hvor der boede en konge, som var klog og god, og han havde en dronning, som var smuk og mild. Landet var smukt, det bestod af mange øer, som sejlede let i havet, af bakker, som solen gjorde varme, og mange skove med stærke, ranke, grønne træer, hvis løv hviskede i vinden og gav ly for mange slags dyr.

Men så engang skete det, at kongen blev trist og i dårligt humør og gik rundt og græd dagen lang. Og når kongen græd, så blev alle andre i landet også i rigtig skidt humør.

Nu var der i landet 3 kloge skrivere, som skulle råde kongen i alle ting, og de blev kaldt til slottet for at udtale sig. De så meget tænksomme ud, de kunne ikke forstå situationen, for der var kun 3 konger i verden, som var rigere end deres konge, og landet var højt udviklet og moderne. De 3 skrivere tænkte, til de fik rynker i panden, og så sagde den ene:

Høje konge, du må erklære krig mod landet mod øst, hvorfra der udgår megen fornærmende hån, som ødelægger dit humør.

Den anden skriver sagde:

Høje konge, du må ansætte nogle

flere eventyrfortællere fra landet mod vest, de plejer at kunne live dig op.

Kongen havde hørt begge forslag før og bad utålmodigt snøftende om den tredje skribers forslag.

Den tredje skriver sagde:

Høje konge, jeg er bange for, at der er onde ånder i landet. Du må ned sætte et udvalg for at få det undersøgt nøje.

Det havde kongen nu ikke hørt om før, og da det var meget mere spændende end de andre forslag, fik han hidkaldt nogle eksperter i onde ånder. Og sådan gik det til, at en indianer, en eskimo, en same og en kulsort afrikaner kom til at gå rundt i landet i et helt år for at undersøge, om der var onde ånder i landet.

Da nu dette år var omme, så mødtes udvalgte kyndige og veltalende mænd fra hele landet på landets tingsted for at høre udtalelserne fra de fire eksperter.

Først talte eskimoen, klædt i sælskind, og han sagde:

Jeg gik rundt i landet, og jeg mødte mange mænd og kvinder, og jeg spurgte dem om deres slægt og deres steder. Men de blev alle meget bange

og spurgte mistænksomt tilbage: Hvem er du? – hvorfor spørger du om det? – hvad skal du bruge de oplysninger til?

Jo – sluttede eskimoen – sig til jeres konge, at der er vist onde ånder i hans land.

Så talte indianeren, klædt i bøffel-skind og farvede fjer, og han sagde:

Jeg gik rundt i landet, og jeg talte med mænd på kontorer og i alle slags uniformer. Og de gemte sig bag høje skranker, bag hjelme og visirer, bag pigtråd og geværer. Og jeg spurgte dem, hvorfor de gemte sig?

For at beskytte landet, svarede de.

Mod hvem? spurgte jeg.

Mod de andre! sagde de.

Hvem er de andre? spurgte jeg.

Det er dem, som vil frarøve os al vor retmæssige ejendom! svarede de.

Hvorfra kommer de? spurgte jeg.

De er overalt! svarede de.

Jo – sluttede indianeren – sig til jeres konge, at der er vist onde ånder i hans land.

Da talte samnen, klædt i rensdyrskind, og han sagde:

Jeg gik rundt i landet, og jeg talte med mange unge mænd og kvinder, som stak sig selv med nåle, drak stærke drikke og spiste mange hvide tabletter. De sov ikke og var ikke vågne, de levede ikke og var ikke

døde. Og jeg spurgte dem: hvorfor forurener I jer selv på denne måde?

Og de svarede og sagde: Hvorfor skulle vi ikke? – og du kan vel i øvrigt være ligeglad!

Jo – sluttede sammen – sig til jeres konge, at der er vist onde ånder i hans land.

Til sidst talte den kulsorte afrikaner, klædt i antilopeskind, og han sagde:

Jeg gik rundt i landet, og jeg talte med 3 kvinder, som sad i fængsel, fordi de havde lavet 3 bomber, som de havde lagt under deres fædres senge. Jeg spurgte dem, hvorfor de havde gjort det, og de svarede:

I vort land vender gerningerne ryggen til ordene.

Hvorledes mener I? spurgte jeg, og de svarede:

Da vi havde lært at tro på nær-demokrati og vor egen stemme, så lavede vore fædre storkommuner.

– Da vi havde lært om, hvad det nære samfund er, så gjorde vore fædre det til en afdeling af nationernes supermarked.

– Da vi havde lært om, hvad miljø betyder, så byggede vore fædre højhuse til os at bo i.

– Og da vi havde lært, at vi skulle spare på energi og varer, så byggede vore fædre atomkraftværker.

Vi kan ikke bruge deres tomme sprog, den rene handling skal være vor tale!

Jo – sluttede afrikaneren – sig til

jeres konge, at der er vist onde ånder i hans land.

Nu rådslog de forsamlede mænd en tid om det, de havde hørt, og derefter spurgte de de 4 eksperter om, hvad de ville råde dem til at gøre for at fordrive de onde ånder.

Nu trådte eskimoen frem, og han sagde:

Jeg har svært ved at råde jer, for i mit land er mange ting anderledes. Når vi er i tvivl om jagt og fangst og livets vilkår, spørger vi de ældste til råds.

Men ilden hjælper os mod onde ånder.

Så trådte indianeren frem, og han sagde:

Jeg har svært ved at råde jer, for i mit land er meget anderledes. Ingen kan eje jorden, som er vor moder, og vi er alle af samme slægt. Men ilden hjælper os mod onde ånder.

Da trådte sammen frem, og han sagde:

Jeg har svært ved at råde jer, for i mit land er mange ting anderledes. Vi lever af rensdyret og fisken, og de vil ikke kunne leve uden ren luft, ren jord og rent vand. Ærbødigheden for dette går frem for alt andet. Men ilden hjælper os mod onde ånder.

Til sidst trådte den kulsorte afrikaner frem, og han sagde:

Jeg har svært ved at råde jer, for i

mit land er mange ting anderledes. Når høvdinge samles for at bestemme om vigtige ting, er det en stor skam at tale om guld og rigdom. Men han, som taler ud af sit hjerte og betænker andre mænds agtelse, hans ord har den største vægt. Men ilden hjælper os mod onde ånder!

Al denne tale havde kongen nu hørt, og efter megen omtanke og rådslagning sagde han til alle de kyndige og veltalende mænd:

Gå nu hjem til jeres steder, og hold nøje øje med handlinger, som kan være udført i ledtog med onde ånder.

Der gik nu et år, og udvalgte kyndige og veltalende mænd fra hele landet mødtes igen på landets tingsted. Fra to forskellige steder i landet medførtes der mænd, som hvert sted var grebet i handlinger, hvortil de tydeligvis var opildnet af onde ånder. De to mænd blev nu fremstillet til doms for konge og ting.

Den første mand var blevet grebet i at grave gift ned i jorden. Kongen tænkte sig længe om og huskede på indianerens og samens ord. Og han dømte og sagde:

Den, som gribes i at forgifte jorden, skal fratages ethvert sted og må aldrig mere sætte bo eller stifte hjem. Sådan skal det blive for dig, og dertil vil vi tage ilden til hjælp og brænde alt, hvad du har og ejer, undtagen din bil! Sådan lyder min dom.

Den anden mand havde låst børn inde i et hus af glas og stål og låst oldinge inde i et andet hus af glas og stål og havde lukket mennesker i hvide kitler ind til dem for at passe på dem.

Kongen tænkte sig længe om og huskede igen på indianerens ord og også på eskimoens ord.

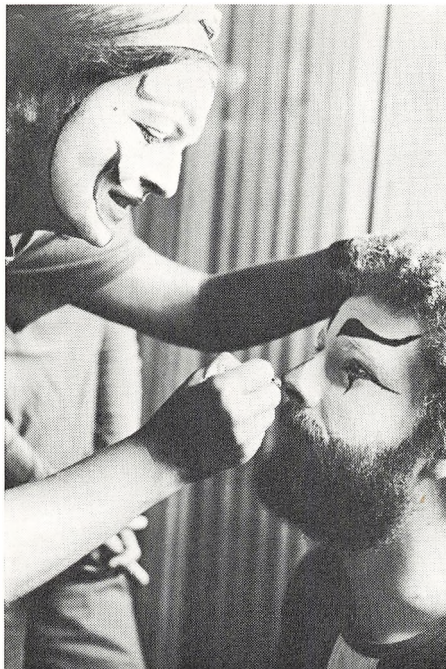
Og han dømte og sagde:

Den, som lukker børn og gamle inde og ude fra hinanden, han skal selv sættes til side og fratages al sin slægt og tid. Sådan skal det blive for dig. Derfor skal du i al fremtid bo i et øde beliggende hus uden vinduer. Og vi vil tage ilden til hjælp og brænde alt hvad du har og ejer undtagen dit fjernsyn. Sådan lyder min dom.

Alle, undtagen de to dømte mænd, var nu tilfredse og stolte af deres konge, og de gik hjem hver til deres steder og kunne fortælle alle i landet, hvordan det ville gå enhver, som udførte onde ånders gerninger.

Også kongen var vel tilpas, for nu vidste han, hvordan de onde ånder skulle fordrives.

Men nu skete det, at dronningen ikke kunne sove om natten, og hun græd den hele dag derefter. Og således fortsatte hendes nætter og dage. Og når det endelig skete, at hun faldt i søvn, så drømte hun, at hun gik rundt og rundt om et slikkende bål, nærmere og nærmere til flammerne uden hvile. Og når hun ville råbe om

hjælp, kom der slet ingen lyd af hendes strube.

Da kongen hørte dette, blev han igen trist og i dårligt humør og gik rundt og græd dagen lang. Og når kongen græd, så blev alle andre i landet i rigtig skidt humør. Og alle kongens hoflæger kunne intet stille op.

Mens kongen nu gik og græd og spekulerede, så kom han i tanker om eskimoens ord. Og han sendte da bud efter dronningens bedstemor, der som den ældste i slægten endnu levede i nabolandet mod nord. Og hende bad kongen nu om et råd.

Dronningens bedstemor lyttede til kongens fortælling og sagde så:

Jeg tror, jeg kan hjælpe dig, men kun hvis du følger mine råd i både stort og småt.

Det lovede kongen, og bedstemoderen sagde da:

Mit første råd til dig lyder:

Du skal byde din dronning at spise masser af grøntsager fra kongsgårdens have. Og disse grøntsager må være helt rene.

Det mente kongen nu da var et nemt råd og ville straks lade grøntsager hente.

Men bedstemoderen fortsatte og sagde:

Mit andet råd til dig lyder:

De hænder, som skal så, passe og høste grøntsagerne til dronningen, må være helt ukyndige hænder. Og du, landets konge, skal lære dem dyrkningens kunst.

Dette råd gjorde kongen lidt betænkelig, for sagen blev jo herved trukket i langdrag. Men han mente nu nok, at han ville kunne efterkomme det med lidt hjælp fra sin dygtige gartner.

Men dronningens bedstemor havde endnu et råd til kongen, og hun fortsatte og sagde:

Mit tredje og sidste råd til dig lyder:

Når du udvælger de mænd, som af dig skal oplæres til at dyrke de grøntsager, som dronningen skal spise, så skal du vælge de to mænd, du har

ladet dømme og fordømme for onde ånders gerninger.

Kongen, som var klog og god, blev meget sjældent vred. Men nu sprang han op og gik længe frem og tilbage og vred sine hænder, alt imens han ærgrede sig over, at han overhovedet havde ladet dronningens bedstemor kalde til landet. For kongen var nemlig også en stolt konge. Og han var stolt over, at han så hurtigt havde iværksat effektive foranstaltninger mod onde ånder. Men netop som han gik og ærgrede sig sådan, huskede han på den kulsorte afrikaners ord. Og han måtte jo indrømme, at han havde lovet at følge bedstemoderens råd i stort og småt.

Og det skete nu, som bedstemoderen havde sagt. Og da dronningen havde spist af de fordømte mænds grøntsager, sov hun igen blidt og blødt om

natten. Og de to mænd fik lov til at blive i kongens gård og dyrke deres haver. Og nu var kongen glad igen, og når kongen var glad, så var alle andre i landet også glade.

Men for at de to havemænd og andre ugerningsmænd ikke skulle blive besat af onde ånder igen, brændtes der hver midsommer derefter bål på alle landets strande og bakketoppe, og alle i landet samledes om bålene, og der blev brændt en dukke, som hylende fløj til himmels til stor forskrækkelse for alle onde ånder. Og ilden blev trukket rensende igennem kroppen på hver den, som drak af den kolde men dog flammende brændevin og deltog i den heftige dans og den hendrivende sang, indtil bålet var tømt for ild.

Og hvis de ikke er døde, så lever de allesammen lykkeligt den dag idag!

Årets gang . . .

Brudstykker af et mønster

AF H. BOYE JENSEN

Året 1980–81 kan siges at have været et frodigt og begivenhedsrigt år for Vestjyllands Højskole. Skolen fik som bekendt for de fleste af jer ny forstander, idet Niels Jørgen Nedergaard trådte til som skolens leder i efteråret 80 og altså var med fra starten på efterårsholdet. Dette hold var iøvrigt et af de største efterårshold i skolens historie. Hvorfor netop dette hold blev så stort, har vi på skolen spekuleret meget over, uden at vi dog har kunnet finde frem til en fyldestgørende forklaring.

Som man nu sidder her og tænker tilbage på holdet tiden før jul, bliver man klar over, at det ikke blot var et stort hold, men også et »godt« hold. Godt sættes her i gåseøjne, fordi jeg ikke rigtig kan lide ordet i denne sammenhæng, så måske skulle man hellere sige, at holdet fungerede. Det kunne mærkes på mange måder. For det første var det meget opmuntrende for os her på skolen i en kold og energifattig tid at mærke, at eleverne med godt humør gik med til, ja ofte selv foreslog forskellige former for energibesparelser, selvom disse besparelser kunne være ubehagelige nok. For det andet har vi nok haft mere med hinanden at gøre samlet, end det har været tilfældet på de fleste tidligere

hold. I hvert fald har man på de fleste tidligere hold – mere eller mindre oprigtigt – savnet flere fællesaktiviteter. Et sådant savn var, så vidt jeg kan skønne, mindre udtalt både før og efter jul. Grundene hertil er sikkert mange, men det forekommer mig, at man i det mindste kan pege på nogle årsager hertil. Jeg vil nævne: morgensamlingerne, fællestimerne og før efterårsholdets vedkommende kampagnen mod hårde stoffer.

Lige siden skolens start har just morgensamlingerne været skolens ømme punkt. Morgensangen, der havde den traditionelle form med to salmer og fadervor og trosbekendelsen imellem, måtte vi opgive på det første hold i 1969–70, fordi eleverne forholdt sig ligegyldige eller endog fjendtlige overfor den. I de følgende år har vi gang på gang, men uden større held, forsøgt med forskellige former for morgensamlinger med eller uden elevs medvirken. Først da rengøringsholdene (et rengøringshold består af en gruppe elever + en lærer) fik ansvaret for morgensamlingen, dog kun een gang om ugen, begyndte den at fungere.

Ved skolestarten i efteråret besluttede vi at vove forsøget med morgen-

samling hver morgen og således, at rengøringsholdet havde ansvaret for den en uge ad gangen på skift. Forsøget faldt godt ud, så der var fuld enighed også efter jul om at fortsætte på samme måde.

Indholdet i morgensamlingerne har været ujævnt, som naturligt er. Nogle hold valgte at lade ugens fem morgensamlinger følge et bestemt tema som f. eks.: det ufødte barn, barndom, ungdom, manddom og alderdom. Andre foretrak nyt emne hver dag. Det tør siges, at der blev brug for fantasi og opfindsomhed hos de pågældende rengøringshold. Men hvad var så indholdet i morgensamlinger-

ne? Een dag kommer man ind i en halvmørk foredragssal, et stearinlys bliver tændt, og man hører et dejligt stykke musik. En anden dag bliver man ført med på en rejse i Grønland. Lysbilleder med ledsagende forklaring. En tredje dag viser en, også ved hjælp af lysbilleder, nogle intense naturoplevelser osv. osv. Snart er det enkeltpersoner, der bærer morgensamlingen, snart grupper. Indholdet i morgensamlingerne har i det store og hele holdt en sådan standard, at elever og lærere som helhed har følt, de var værd at overvære.

Men også fællestimerne har været med til at »kitte« os bedre sammen.

Nu er fællestimerne ikke noget nyt arrangement på skolen, dem har vi haft mange af i årenes løb, men de har måske været særlig spændende og givende i dette år. Vi har adskillige gange haft svært ved at slutte til tiden (kl. 10,05), fordi vi gerne ville høre mere, spørge mere, sige mere, og det var nogenlunde lige meget, om det var hidkaldte aktører, der optrådte, som f. eks. Grete Stenbæk Jensen, Villy Egmos eller Erhard Riis, eller lærere, her tør jeg ikke trække nogen frem, eller elever. Blandt elevernes egne bidrag til fællestimerne vil jeg dog fremhæve Reiners og Franks montage om vold.

Det tredie »fællesskabsfremmende« indslag var det omfattende arrangement, som blev sat i gang på Algots sprogværksted, bredte sig til dramatikholdet og efterhånden involverede det meste af skolen. I to dage var Vestjyllands Højskole som en summende bikube med film, bazar, sketch, gøgleri og musik. Hele foretagendet klappede fint, og der blev en pæn sum, 3.400 kr., til støtte for bekæmpelsen af narkotika.

Den gode gænge fra før jul fortsatte også efter jul. Nogle elever rejste jo, nemlig de, der havde bestemt sig for et tre-måneders ophold, men flere nye kom til. Egentlig har vi vist alle lidt svært ved at komme til rette med, at vi må køre videre uden en del af eleverne fra før jul, men indtil videre skal det vel være sådan.

Som nævnt fortsatte morgensamlingerne usvækket. Det samme gjaldt fællestimerne, her husker jeg tydeligst Signe og Eriks lysbilledforedrag om kunst og kunstoplevelse.

Noget af det, denne vinter vil huskes for, er det spændende og dristige forsøg med at lave et fjortendages kursus, som forløb parallelt med det almindelige højskolekursus. Kurset lå i begyndelsen af februar, var lavet i samarbejde med en gruppe unge landmænd, der er kendt for deres andelslandbrug, og havde Poul Hillerup som leder. Kurset hed: »Er der krise i dansk landbrug?« Spørgsmålet må have fænget, for tilslutningen var vældig god. Kurset blev fyldt, 35 landmænd af begge køn, mest unge. Skolen måtte sige nej til et tilsvarende antal. Størstedelen af skolens faste stok, lærere og elever, havde kun få muligheder for at følge med i, hvad der foregik på kurset, men jeg tror, vi alle fik stærke indtryk af, at de unge kursusedtagere var folk, der både kunne og ville noget. Nå, og vi var jo da alle med til afskedsunderholdningen, den var ganske enkelt fremragende.

Umiddelbart efter kursisternes afrejse havde vi så vores emneuge. Det overordnede emne var Vestjylland, og de underordnede emner følgende: Fiskeri, Højskoler i Vestjylland, Kunsthåndværk i Vestjylland, Landbrug i Vestjylland, Overlevelsestur, Strandgårde i Vestjylland, Ringkøbing Fjord rundt til fods. –

For første gang i emneugens historie havde lærerne på opfordring fra elevside valgt at holde sig noget i baggrunden, så emneugens forløb var elevernes eget ansvar. Med emneugen gik det som sædvanligt, nogle hold fik meget ud af ugen, andre mindre. Det kan diskuteres og blev det, om lærernes fravær var et plus eller et minus.

I forbindelse med evalueringen af emneugen blev landbrugskurset taget op til drøftelse. Meningerne om dette kursus' indflydelse på det almindelige kursus' forløb var tydeligt delte, således at nogle mente, at landbrugskurset havde gavnet højskolekurset, mens andre mente, det snarere havde skadet det. Der var dog en massiv gruppe af elever, der hældede til den sidste opfattelse. Talsmænd fra denne gruppe mente f. eks., at landbrugskurset havde tappet så megen kraft af lærere og elever, at visse spændinger mellem elever og mellem elevgrupper ikke var blevet bearbejdet i tide og derfor havde fået tid til at udvikle sig på en forkert måde. Andre elever mente her, at disse spændinger ikke havde med landbrugskurset at gøre, men simpelthen var opstået af det faktum, at to elevgrupper, oktober-elever og januarelever, skulle lære at leve sammen. Der var dog vist overvejende enighed om, at landbrugskurset havde ligget for tidligt i kursusforløbet, specielt når det som her umiddelbart efterfulgtes af en emneuge. Derved havde rytmen i det al-

mindelige højskolekursus taget skade. – Når jeg i dag tænker tilbage på kursusforløbet, forekommer det mig, at omtalte spændinger mindskedes eller forsvandt, som tiden gik.

Husmøderne, som der kunne siges meget om både pro et contra, men som utvivlsomt er meget nyttige, er i år blevet skåret ned til det halve i antal. Til gengæld havde vi så gangmøder hveranden uge. Der var vel ikke fuld enighed om disse gangmøder, men vi har dog besluttet at fortsætte med dem i år.

Fastelavnsfesten forløb også i år festligt og fornøjeligt, med pæn tilslutning.

Til elevmødet havde elevforeningen haft held til at skaffe et af de bedste danseorkestre, vi nogensinde har haft. Mødet havde i år en lidt anden karakter end sædvanligt. Man havde valgt at droppe foredraget for at vinde tid til at forhandle om elevforeningens arbejde og mål. Elevforeningen yder som bekendt en enorm indsats til skolens gavn. Den bruger utrolig megen tid og meget arbejde især på folkemusikfestivalen, som traditionen tro også i år forløb strålende. Ikke mindre end 1200 mennesker var mødt op. Budgettet skal nu skrives med et sekscifret tal. – På elevmødet var der en god snak om festivalen. Enkelte pegede på faren ved at gøre den alt for folkemusikdogmatisk. På skolens og egne vegne vil jeg her gerne takke elevforeningen

for dens musikfestivaler. De er skolens vigtigste enkeltbegivenheder, og iøvrigt er de årsag til, vi ser så mange af jer med jævne mellemrum. Det er meget hyggeligt.

I årets løb har der været en række offentlige møder. Ved efterårsmødet talte Leo Tandrup over emnet: »Om historiefortællingens betydning for dannelsen af børns identitet«. Og i vinterens løb var der en god foredragsrække, arrangeret i samarbejde med husholdningsforeningen. Til slutningen til disse møder var stor og foredragene af en god kvalitet. Her skal Niels Jørgen Nedergaards foredrag: »Kan psykiske skader hos børn forebygges?« ubeskedent fremhæves. Det var et gedigent foredrag – og langt! Undskyld! – Ved vinterens sidste offentlige møde talte Britta Lehfeldts far om Sydslesvigs vælgerforening, og han gjorde det levende og sagligt.

For at komme videre er jeg her nødt til at røbe, at vi ved lærermøderne konstant har det største besvær med at nå igennem dagsordenen, så vi stort set kun når at få behandlet dagsaktuelle sager. Vi satte da en dag af, hvor vi snakkede mere langsigtede emner igennem, det foregik i Ellys sommerhus på Holmslands klit. Imens holdt Dagmar Andreasen skole for alle eleverne, hele dagen og aftenen med, men til sidst var hun vist også ved at være træt.

Mens vi er ved de særlige begivenheder, skal vi omtale den festlige

stabelafløbning, der fandt sted i Jens Ulfkjærs »havn«. Båden var bygget, i hvert fald istandsat, af genbrugsholddet. Strit vart gudmor, og båden fik navnet Astrid Grundtvig. Som navnet antyder, en rigtig højskolebåd. Så nu har Vestjyllands Højskole også sit eget fartøj. Vi kan sandelig også på det maritime felt måle os med Tvind.

Inden vi slutter, skal jeg berøre et andet forhold, som har både mørke og lysere sider. Vi har i årets løb haft enkelte elever, der var i så svære omstændigheder, at de oversteg deres kræfter. Alkohol. Det var ikke rart at se, hvordan disse forsøgte at rejse sig, men faldt igen, men godt var det at lægge mærke til, hvordan kammerater mange gange vedholdende, venligt, ja kærligt hjælp og opmuntrede dem med det resultat, at en og anden kom ud af den onde cirkel. Den hjælp, der på denne og lignende måde i årets løb er ydet kammerater af kammerater, er det bedste og mest opløftende i højskolen.

Af tids- og pladsmæssige grunde bliver det nødvendigt at omtale sommerens kurser mere skematisk.

Fra 8. maj til 1. september dannede skolen ramme om en næsten ubrudt række af ældrekurser og tema-kurser. Der var i år 7 af den første slags og 10 af den anden slags. Til slutningen til disse kurser har været særdeles god, den bedste nogensinde. Vi forsøgte med to nye kurser, nemlig »Klovneri«, et kursus som Strit Og

Trine Nielsen stod for, og som blev lavet i samarbejde med Dats, og »Fortælling – folkemusik – fest«, som Sophie tog sig af. Tilslutningen til disse kurser var ovenud god, der var tilsammen ca. 80 deltagere. Begge kurser forløb på en sådan måde, at det var en selvfølge at gentage dem til næste år.

Om sommerens kurser kunne der siges meget. Vi er meget glade for dem. De fylder skolen med liv. Vi får lejlighed til at høre på og diskutere med en lang række kompetente folk på åndslivets store mark. – Kursisternes brogede og farverige flok er et kapitel for sig. Det er ikke få mennesker fra dagens Danmark, vi kommer i kontakt med, ja så utroligt det kan lyde, kursernes begrænsede længde taget i betragtning, kommer til at holde af.

Iøvrigt har vi med stor glæde erfare, at skolens naboer, egnens folk, øjensynlig har fået øje på disse sommerkurser. I sommerens løb mødte nemlig adskillige af dem op til foredrag, forhandlinger og folkedans på disse kurser. I skal være meget velkomne igen til næste sommer!!

Om kortkurserne i almindelighed vil jeg gerne sige: Jeg tror, højskolerne aldrig har kunnet leve bare af og ved sig selv. Støtte til højskolerne ude omkring i landet har altid været livsnødvendig for dem. Denne støtte kom tidligere fra højskolernes venner, der mødtes og virkede i ungdoms- og foredragsforeninger og i de

frie menigheder. I dag magter disse kredse ingen væsentlig støtte. Her er det kortkursernes elever træder til. De er i vore dage i høj grad med til at hjælpe højskolerne. De udbreder kendskab til højskolerne, de er deres fortalere, de udgør en stadig voksende del af højskolernes bagland. – Min optimistiske tro på, at højskolerne som helhed vil vokse i betydning og antal grunder sig ikke mindst på dette bagland, på vennerne fra kortkurserne, kursister som undervisere.

Og her vil jeg så slutte med på Vestjyllands Højskoles vegne at rette en tak til Hulda Frederiksen i København, Sylvia Olesen på Fanø og til Jolle-Jens i Trysnes i Norge for deres boggaver til skolens bibliotek.

Venlig hilsen til gamle elever og medarbejdere.
Boye.

Klip fra sprogværkstedets blad »Udslip«, foråret '81

Et stemningsbillede

Mennesker musik
sagte tale
et lykkelig skrig
en edderkop på vej over brevpapiret
en fødsel påny
retten at menneske
et godt badmintonspil
sved
et bad
velvære
en kop the
en avis
klavermusik
sang
et knus
God nat

Erling

Aftenstemning

I et mylder
af stemmer og glad
klirren af krus
om aftenen
æoner af tid i
glæde over andre
indtryk af tryk
tro på det kommende
i stemmernes ubelagte mættede
glæde over andre

oj

Morgensang

Melodi: Hønsfødder og gulerødder.

Kom nu ud af dynerne
og ud at se på dagen,
kom og tag et brusebad
det er friskere end dit lagen.

Kom nu ud og syng med os
her mangler vi din stemme,
hvis du bliver liggende
så kommer vi andre i klemme.

–

Formiddagen den bliver svær
med maver så tomme som tønder,
ude i køkkenet lugter der
af kaffe, af brød og af ymer.

Havet

(Kollektivt digt)

Sol og strand
med badebølger
strøm af sten
i våde vande
fiskestang og friske orm
salte fisk og blæretang.

Havgus og sandstorm
palmer og fyrtårn
vandmænd og planter
i ebbe og flod
soppe i storm.

LANDBRUGETS KRISE?

Sils Thorlund

to hund-re år tro de bon-den han var fri for
 foden un-der eget bord der skæl-ver nu for
 e-ne vold og her-re-mand la-ver gro-ve fri-spark
 nu tør han se, hvad der er sket, muld er ble-vet
 u-kon-kret. Men når bøn-der sæt-ter nav-ne
 på den sid-ste her-re-vold, blir jor-den at-ter grund til
 lan-det dan-mark. dan-mark

Landbrugets krise?

(Sang ved afslutningen af landbrugs-kurset febr. 1981)

1)
 I tohundred år mente bonden
 han var fri
 for enevold og herremand i Danmark.
 Men »Foden under eget bord«
 den skælver nu, fordi
 ny herrer laver grove frispark.
 Nu tør han se, hvad der er sket:
 Muld er blevet u-konkret!

Men når bønder sætter navne
 på den sidste herrevold
 blir jorden atter grund til landet
 Danmark!

2)
 Ungdom med lyst til fremtid og
 med tro
 arbejder hårdt og blir forgældet.
 Ham med tradition, som slagter
 hver en ko
 lønnes godt, hvis gården er forældet.
 Nu tør han se . . .

3)

Når vi får mad, så er det mindre liv
end kemi og industriprodukter.

Øko-rigtig dyrkning er luksus-
tidsfordriv,

vi blir golde af vore frugter.

Nu tør han se . . .

4)

Hvem stoler på, at EF taler ud
om planerne for danske bønders
fremtid?

For Euro-turister kan bonden
blive bud,

og vise et museumsland på deltid!

Nu tør han se . . .

5)

Ufred har altid i Den Første Verdens
tid

båret konkurrencens våbenmærke.

Så blev det moderne at eksportere
strid

og tro på, at bomben var en lærke.

Nu tør han se, hvad der er sket:

Muld er blevet u-konkret!

Men når bønder sætter navne

på den sidste herrevold

blir jorden atter grund til landet

Danmark!

Algot Øhlenschläger.

Velling-Blues

udsat for tre stemmer og redekam

Mel.: Der oppe på volden /
Komponist Lars.

På skolen var vi ca. fem og halvtreds,
og no'en de drak lidt, og no'en
havde stress.

Men ind imellem arbejdt' og tids-
fordriv
vi leved' det herligste landliggerliv!
//: Gør det no'et, gør det no'et,
hvor man holder til,
gør det no'et, hvor man holder til? ://

Vi skilles i morgen, det er lidt trist,
så afskeden trækker vi ud til sidst,
men først skal vi høre lidt om os sel'
og hvor vi skal hen, når der'r sagt
farvel.

Omkvædt: Gør det no'et --

Men Ellen og Karl vil vist blive her
lidt
for at muge ud efter vores skidt.
Og Grethe slår pjalterne sammen igen
med Kari, der er hendes bedste ven.

Og Ole og Lars ta'r til Østerbro
hos samme kvinde de slår sig til ro.
Og Jenny har købt sig en lejlighed,
mens Randi ta'r hjem til sin dejlighed.

Sin Rally vor Holger jo dyrke vil,
mens Kjeld han kan få sin Renault
for sig sel'.

I Herning der bor jomfru Elskebet,
men ta'r hun til Bisserup, så er det
sket!

Til Studstrup der flytter en lille flok
får
af ulden de væver, mens snakken
den går.

Dér Dorthe og Bebe og Mette Mik
med Reiner og Frank laver hønsestrikt.

Mod Færør'ne Kirsten sin kurs
har sat,
den drøm – den har osse Mett' Pløger
hver nat.

Og Nina hun ta'r til Langtbortistan,
mens Erling ta'r ud på det dybe vand.

Rød' Erik og Anne de drager til Fyn,
hvor Susan er dejligst i Ryslingeby'n.
Og Jens gøgler rundt i sit kollektiv,
mod vest cykler Eva udi friluftsliv.

Annette vil på Seminarium,
og Tommy ta'r hjem til sin
tromme-romme-rum.
Mens Thea hun træder i lægestand,
bli'r Eva plejer, portør Lars Sand.

Den lille Annette, nu lever hun vel,
for kosten kan hun bestemme sel',

og nu bli'r det forår for Eva Bendt,
for hun skal i jorden og dyrke grønt.

Og Else som børnehav'pædagog
går rundt i tørklæd' og sottesko.
Skøn Britta og Anngret vil læse dansk.
I Lisbet og Lotte er der bare vrinsk.

Musikglade Milla i Dianalund
må grine alene – en sorgens stund –
Jeanette ta'r hjem til sin lillebror.
Mens Schulle må Thy til sin far
og mor.

Jan spiller i Ålborg sin bluesguitar,
mens tanken tilbage til højskolen går,
og Henning skal lave møbler i stand.
Marie ta'r hjem til sin Leify-mand.

Per Janssen fra Karup til Viborg er
fløjen.
Jan Obelitz rejser – har nogen set
røg'n?
Og Bente til fodbold står tappert
i mål,
mens Inge vil arbejd' med tråd og
med nål.

Annette vil gerne klø's på sin ryg,
hos hende er Nikolaj allermest tryk.
En krudtugle er hun Ulla Trier –
den går bar' derudaf i højeste gear.

Vor Bentelil ta'r til de englænders
land
for at gøre de gamle og syge i stand.
Hvis nogen sku' trænge til hjælp
eller råd,
så lukker Viggo op, og han vækker
til dåd.

Farvel lille Haiki fra Bjarner, din ven,
mod Rødvig Kadetten nu styrer mig
hen.
Men inden vi svømmer helt over
i gråd,
så ta'r vi os sammen og drikker
en skål –
//: Gør det no'et, gør det no'et,
hvor man holder til,
gør det no'et, hvor man holder til? ://

Sunget ved afskedsfesten d. 24. april
1981 af Ole, Lars, Annette og Sophie
+ et begejstret publikum.

17. september 1981 døde Ellen Rams-
gaard, f. d. 1.3.1961. Hun blev
begravet fra Stadil kirkegård d. 21.
september. Ved elevmødet d. 26. sep-
tember blev der af Ellens holdkam-
merater samlet ind til en mindekrans.

Hvad kan man få ud af et højskoleophold?

Af BRITTA LEHFELDT, okt. '80 – maj '81

I et forsøg på at illustrere, hvilken betydning et højskoleophold kan have for den enkelte, har jeg taget udgangspunkt i min egen oplevelse af at være elev på Vestjyllands Højskole.

Formålet med at tage på højskole er vel først og fremmest at lære nye mennesker at kende, være fælles om nogen ting og derigennem prøve på at skabe et godt miljø på stedet.

Fagtilbuddet var årsagen til, at jeg netop valgte at deltage i et kursus på Vestjyllands Højskole. Jeg nåede hurtigt til den erkendelse, at det rent faglige ikke er det primære, dog har det betydning, idet det danner grundlag for forskellige måder for samarbejde og samvær. Det, at jeg betragter det faglige som noget sekundært, er ikke ensbetydende med, at det ikke er udbytterigt, men at det ikke er den afgørende faktor i relation til højskoleopholdet som helhed. Det positive i tilrettelæggelsen af de enkelte fag er, at vi i høj grad selv har haft indflydelse på fagenes indhold og selve undervisningsforløbet. Med henblik på de teoretiske fag var det som nyudklækket student en oplevelse at beskæftige sig med nogen emner og projekter på en måde, man aldeles ikke var vant til fra skolen. Det at man lærer hinanden at kende, både

lærere, medarbejdere og elever, idet man færdes sammen til daglig, bevirker netop, at den usikkerhed, man føler overfor hinanden i starten, formindskes eller forsvinder helt og afløses af en tryghedsfølelse, som gør, at man føler sig veltilpas.

Man gennemgår faktisk en udvikling, der bl. a. afspejler sig i timerne og giver dem et særpræg. Emner og problemstillinger, som diskuteres og belyses ud fra forskellige synsvinkler, får derigennem ikke kun en faglig værdi. Man kommer nærmere ind på hinanden, udveksler erfaringer og synspunkter, hvilket har en værdi i sig selv, inspireret af en fælles interesse for nogen ting.

Det er på den baggrund, modsætningen mellem det faglige og det sociale, mellem arbejde og fritid ophæves.

Det er netop en ting, man har mulighed for at opleve på en højskole – noget som den enkelte faktisk ikke kan realisere »ude i det pulserende liv«.

Et andet karakteristisk træk for højskoleopholdet er den kendsgerning, at lærerne er et integreret led i det lille højskolesamfund i modsætning til den almindelige skole (folkeskolen, gymnasiet). De betragtes derfor ikke som en afsides gruppe, der

udelukkende ser sin opgave i at udrette lige netop det arbejde, den bliver betalt for. Det var mit personlige indtryk, som måske ikke alle er enige med mig i.

Det, jeg har prøvet at skildre i det foregående afsnit, er en meget generel beskrivelse af, hvad et højskoleophold kan indebære. Når jeg tænker tilbage på min højskole-tid, er det selvfølgelig nogen mere konkrete og personlige ting, jeg mindes.

Noget jeg med glæde tænker tilbage på er litteraturtimerne. Min interesse for litteratur gjorde selvfølgelig, at jeg valgte det som hovedfag, hvilket jeg sandeligt ikke har fortrudt. Timerne indledtes altid og uden undtagelse med en snak om den forrige dags begivenheder, en kop te og en morgen-smøg – sidstnævnte til ære for Boye – for ligesom at samle kræfter til at udrette dagens gerning. Boye lavede synligt op under dette morgenlige ritual, som var en af de små detaljer, der var med til at skabe en hyggelig atmosfære. Det, der skal fremhæves i forbindelse med selve undervisningen, er den begejstring for litteraturen, Boye gav udtryk for i hele sin fremtoning, som i høj grad smittede af på os andre.

Ud over det var der adskillige småting, hverdagen blev præget af. Morgenvækningen var noget af en ny-

delse i mange henseender. Det var hyleskægt at rende skrålende op og ned ad de mennesketomme gange en tidlig morgenstund, for slet ikke at tale om det at blive vækket enten med sang, te på sengen eller på andre mere besynderlige måder.

Hyggeaftener, fest og ballade, foredrag, teaterbesøg og lignende var der ikke for lidt af, og da det foregik på frivillig basis, var det op til en selv, hvad man ville deltage i, ligesom det var op til en selv, hvad man gjorde ud af de fire henholdsvis syv måneder. Det var dejligt at være sammen med så mange mennesker det meste af dagen, men mindst lige så dejligt at være for sig selv i nogle stunder.

Selvfølgelig var der ikke liv og glade dage hele tiden, men også en periode med dårlige vibrationer, hvilket vel næppe kan undgås i sådan en stor flok, og derfor åbenbart er ret så kartakteristisk for et højskoleforløb.

Det, man tager med sig fra sådan et ophold, er foruden en højskolemappe, et vævet tæppe og en lerpotte en hel masse erfaringer, man har gjort indenfor dette tidsrum. Sproget er alt for fattigt til at udtrykke, hvad man får ud af at gå på højskole – det er noget, man selv skal opleve.

Esbjerg, d. 20.20.1980.

Kære Erik!

– (min elskede lærer) –

Jeg beder først Dem undskylde mig, for jeg skrev ikke før. Det er længe siden, som vi hører ikke til hinanden.

I dag har jeg et par ord til Dem: her er lige en lille hilsen fra Minh (din vietnamesiske elev).

Hvordan har De det? Nu er De i gang med at lære dansk for nogle andre vietnamesere. Er du glad for det? Jeg håber, De vil kunne at hjælpe os mere og mere som mulighed.

Siden vi rejste fra skolen, vi savner Dem ligesom de andre meget. Men vi kunne desværre ikke komme og besøge skole før, så ønsker vi nu, at vi skal komme tilbage den gamle skole, hvor vi levede i de længe tider inden for de nærmeste dage.

Vi har stadigvæk det godt. Jeg selv skal videre i skole til at lære dansk, men An, Toan, og Dung – de kom på specieleskole (Erhvervsintroducerende kurser for unge).

Jeg skriver lidt om, hvad vi har haft i den senere tid. Nu må jeg slutte, når vi møder Dem, vi kan fortælle meget mere.

Til sidst ønsker jeg Dem alt muligt godt, og ville give Ruth, Poul, Anne, musiklære og de andre med mine bedste ønsker.

Jeg hilser deres familie fra mig.

Mange kærligste hilsner fra

Minh.

En vietnamesisk elev, 1980.

Fra 75 til 81

På Vestjylland kom jeg i 75
og lærte en masse at kende
først »Litteratur« og så »Musik«
hos Ole nogle viser jeg fik.
Skulle nogen vide hvad der groed
 på jorden
så spurgte man Poul
han ved en masse om det.
Strit er jo et kapitel for sig
som ikke jeg vil berøre –
men hun har tre søde piger
som bliver større og større.
Elly og Anna samt Gerda
og pigerne søde
de sørger jo for at vi får en del »føde«
samt renlighed i hver en krog –

så der er ej grund til at klage.
Tage har jeg kendt i årene 7
men når regnen den styrter
på Rodos han er tillige med sin »viv«.
Så kommer vi endelig til Algot
med ham vi sludre så gerne
han snakker så meget om »kultur«
for vi bør om kulturen værne.
Sophie og Niels Jørgen er for mig
 et uskrevet blad –
men jeg lærer dem nok at kende
for jeg agter at komme igen og igen – –
--- ufuldendt – –

Gunvor Olsen,
Boldgårdsvej 10, Frankerup,
4200 Slagelse.

Formandsberetning for Vestjyllands Højskoles bestyrelse for 1980–81

AF NIELS JØRGEN JENSEN

Når man ser tilbage på det forløbne år og prøver at danne sig et billede af, hvad der er sket på Vestjyllands Højskole, overvældes man af den utrolige aktivitet, der har været på skolen. Det er meget glædeligt at kunne sige her i dag, at året 1980–81 har været det bedste år i skolens 12-årige historie, hvad angår tilslutning til de forskellige kurser. Vinterskolen havde i gennemsnit 48 elever, og medens årselevtallet i 1980 lå på 50,3, kan vi med tilfredshed konstatere, at årselevtallet for 1981 vil komme til at ligge omkring de 60, og det er for første gang en næsten fuld skole.

For os i bestyrelsen må det glæde, at skolen går godt netop i disse år, hvor vi oplever økonomisk stramning og nedskæringer på alle områder – også de frie skolers. Det så meget mere, som der netop nu trænger sig helt nødvendige arbejder på for at holde skolens varmeudgifter nede.

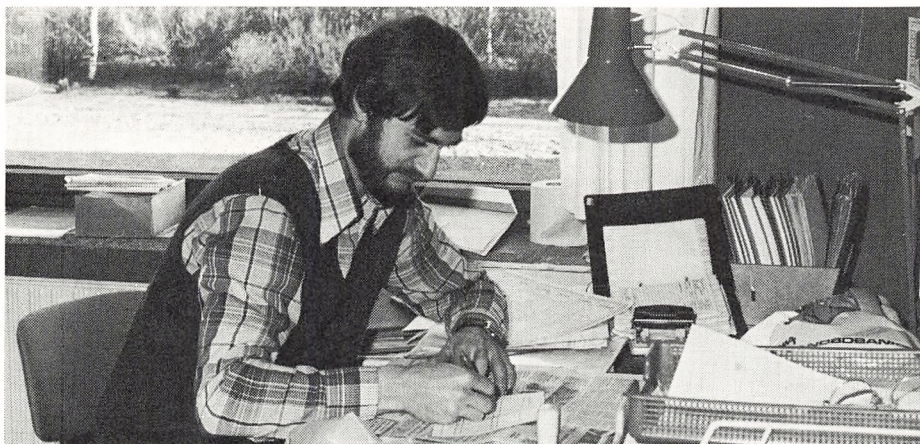
Det har været nødvendigt i det forløbne år at foretage en gennemgribende isolering af elevfløjens tag, som desværre viste sig at være meget sjuksket lavet i sin tid.

Det har også været nødvendigt med reparation og isolering af alle skolens vinduer, og i spise- og foredragssalen var loft og tag meget utæt. Alt dette

er bragt i orden, bl. a. med god hjælp fra skolens pedel Tage og hans hjælpere.

Det har kostet penge, og vi havde grund til at frygte de bebudede yderligere nedskæringer fra statens side. Heldigvis er der imidlertid sket det lykkelige, at man i Undervisningsministeriet har sat hælene i jorden og besluttet at unnlade yderligere besparelser på de frie skolers område, herunder altså også højskoleområdet, på finansloven for 1982. Formanden for foreningen af folkehøjskoler Frederik Christensen, Vrå, kalder dette for en tillidserklæring fra Christiansborg til højskolerne. Det er det også. Den er glædelig og tiltrængt. Jeg tror, at man har indset, at netop i en depressions- og ungdomsarbejdsløshedsperiode, som vi nu er inde i, er det helt forkert at ødelægge højskolernes mulighed for at støtte og hjælpe de mange mennesker, der rent menneskeligt kommer i klemme. *Der er brug for al den livsoplysning, som højskolen kan give.*

Vestjyllands Højskole vil gerne give sit bidrag. Det fremgår tydeligt af de undervisningstilbud, som lægges frem. Jeg finder dem både vægtige og lødige. Man gør på Vestjyllands Højskole sit i retning af at tage den

store udfordring op, som tiden stiller til højskolen.

Der har foruden de ordinære højskolekurser været afholdt 5 *ældrekurser* og 6 *temakurser*. Disse kurser er uge- og 14 dages-kurser. Ældrekurserne har haft en gennemsnitlig belægning på 60 og tema-kurserne på 68. Det er alt, hvad skolen kan tage ind.

Der har været mange enkeltarrangementer på skolen i årets løb. Først og fremmest skal nævnes »Vestjyder og spillemænd«, årets store folkemusikstævne arrangeret af repræsentanter for elevforeningen. Der var vældig tilslutning, god musik og en mægtig fin stemning.

I begyndelsen af februar afholdtes et landbrugskursus ledet af Poul Hillerup: »Er der krise i dansk landbrug?« 35 landmænd deltog, og lige så mange ville gerne have deltaget.

Hertil kommer enkeltforedrag af mange forskellige: Leo Tandrup,

N. J. Nedergaard, Dagmar Andreasen, Niels Højlund med flere.

Skolen har egentlig for mange lærere, men lærerråd og forstander har forhandlet sig frem til en turnusordning, som jeg ikke skal gå nærmere ind på. Det har givet nogle nye og spændende fagtilbud: Kunsthistorie (Erik Engberg), Folkeminde – folkekultur, Tro – overtro (Sophie Nedergaard), Sundhed og samfund.

Til sidst skal omtales et igangværende projekt. Skolen har fået statens godkendelse af et arbejdsløshedsprojekt, som tager sigte på en udbygning af Lundgårds lade til værksteder, bl. a. til genbrugsholdet. Disse værksteder savnes hårdt, og det er glædeligt, at vi nu får anvendt de gode bygninger, der står. Tilskuddet beløber sig til 50 % af udgifterne.

Tak skal der siges til alle medarbejdere for en stor og dygtig indsats i det forløbne år.

Driftsregnskab

<i>Udgifter:</i>	1979	1980	+ / ÷ %
1. Løn til ledere og lærere	871.761	1.040.513	19
2. Bygninger, arealer og lokaler	150.788	175.927	17
3. Opvarmning, el, rengøring	248.590	294.721	19
4. Afgifter og bygningsforsikringer	16.458	18.962	15
5. Leje af lokaler	3.120	3.950	27
6. Prioritetsrenter	154.324	153.519	÷ 1
7. Administration, materialer, inventar	404.451	443.470	10
8. Revision	14.000	17.000	21
10. Kostudgifter o. a. uden tilskud	534.935	636.212	19
Overskud	50.994	40.660	
	<u>2.449.421</u>	<u>2.824.934</u>	

<i>Indtægter:</i>			
20. Statstilskud	1.330.181	1.536.661	16
21. Lejeindtægter	30.291	33.526	11
23. Renteindtægter	959	859	÷ 10
24. Andre indtægter	33.138	69.702	110
26. Skolepenge	1.054.852	1.184.186	12
	<u>2.449.421</u>	<u>2.824.934</u>	15

STATUS:

Aktiver:

Likvide midler	6.543	13.498
Tilgodehavender m.v.	78.969	87.944
Inventar m.v.	270.474	267.474
Ejendomme	6.500.000	6.563.908
	<u>6.855.986</u>	<u>6.932.824</u>

Passiver:

Kortfristet gæld	597.622	633.800
Prioritetsgæld	2.606.445	2.559.779
Egenkapital	3.651.919	3.739.245
	<u>6.855.986</u>	<u>6.932.824</u>

ÅRSELEV TAL	<u>49,6</u>	<u>50,3</u>
-------------------	-------------	-------------

Om økonomien

Af *regnskabet for 1980* fremgår, at skolen har kunnet fremvise et overskud på 40.000 kr. Det er af samme størrelse som sidste år – og vel det minimum, vi skal budgettere med at tjene for at have penge til større investeringer.

De stigende indtægter i 1980 blev mere end spist op af større udgifter – først og fremmest til olie, el og kostafdelingen. At vi alligevel kan fremvise et overskud, skyldes primært vort held med at få forøget »andre indtægter« – d. v. s. fremleje af skolen – fra 33.000 kr. i 1979 til 70.000 kr. i 1980. Vedr. kursusindtægterne skal specielt nævnes, at temakurserne har fyldt skolen til bristepunktet.

Budgettet for 1981 bar ved udarbejdelsen præget af forventninger til et underskud. Ikke at vi ikke var overbeviste om, at vi ville få mange elever og et stort årselevtal – vi havde bare så mange ting at bruge penge på. Den løbende udskiftning og fornyelse af inventar var i flere år nedprioriteret, så der var opstået en investerings-

pukkel. Men – en overvældende tilstrømning til skolen, så året bliver det mest aktive nogensinde – og det held, at for små tilskud tidligere vil give os ekstraordinære høje statstilskud i 1981 – har medført, at vi nu forventer balance i regnskabet.

Vi må dog *fremover* indstille os på en yderligere reduktion af de offentlige tilskud, da det politiske system i en overskuelig fremtid nok vil være mere indstillet på erhvervstilskud end lettelser indenfor de traditionelle udgiftsområder. Vort tilskud til så stor en udgifts gruppe som »Administration, undervisning og inventar« vil således i 1982 blive reduceret med 20 %.

At de frie skoler selv er ansvarlige for deres økonomi er drivkraft og inspiration for os i det daglige liv. Det stiller krav om initiativer og aktiviteter og tvinger medarbejderne til fuldt engagement i skolen. Men – vi håber ikke, at vilkårene bliver meget sværere end nu.

Charles.

Elevforeningen

Elevforeningens bestyrelse

Caroline Nissen,
Ringstedvej 189,
4300 Holbæk.
Tlf. (03) 48 35 49.

Thomas Petersen,
Den frie Lærerskole, Ollerup,
5762 Vester Skerninge.
Tlf. (09) 24 30 59.

Per Slyngborg,
Den frie Lærerskole, Ollerup,
5762 V. Skerninge.
Tlf. (09) 24 30 59.

Mette Nielsen,
Åsumvej 254, 2. th.,
5240 Odense NØ.

Preben Gorm Olesen,
Bakkensensvej 46,
8600 Silkeborg.
Tlf. (06) 89 82 66.

Ulla Kirkegård,
Jægersborggade 52, 5. th.,
2200 København N.
Tlf. (01) 85 44 58.

Torben Brohus,
Guldsmedevænget 51,
5260 Odense S.
Tlf. (09) 15 37 46.

Elevforeningens generalforsamling den 26. september 1981

Til generalforsamlingen var der mødt ca. 35 stemmeberettigede samt lærere og andre interesserede.

Torben Brohus bød velkommen, hvorefter der valgtes en ordstyrer. Det blev denne gang Poul Hillerup. Vi gik herpå over til dagsordenen:

1. Beretning.
2. Regnskab.
3. Beretning fra udvalg.
4. Bestyrelsesvalg.
5. Revisorvalg.
6. Eventuelt.

Ad 1: Torben aflagde beretning om det forgangne års arbejde i elevforeningen. Denne kan læses andetsteds i skriftet (s. 52). Beretningen blev godkendt med applaus.

Ad 2: Per Slyngborg fremlagde 3 regnskaber: Elevforeningens (sept. 80 – sept. 81), formueregnskab (overskuddet fra musikfestivalen 1980) samt slutregnskab for Vestjyder og Spillemænd 1981. Alle blev de godkendt. Samtidig kunne Per oplyse, at elevforeningens medlemsantal i det forløbne år er vokset fra 70 til 79.

Ad 3: Da Københavnerklubben ligger og hviler for tiden, var der intet nyt under dette punkt.

Ad 4: På valg var Inge Marie Jørgensen, Gert Johansen, Per Slyngborg Madsen og Torben Brohus. Da kun 4 kandidater blev opstillet, afholdtes der intet egentligt valg. De 4 er Caroline Nissen, Mette Pløger Nielsen, Per Slyngborg Madsen samt Torben Brohus. Suppleant blev Tove Nørgaard Paulsen efter Steffen Kaas. Velkommen til Caroline, Mette og Tove og tak til Gert, Rie og Steffen!

Ad 5: Boye genvalgtes til revisor.

Ad 6: Endnu en gang blev det foreslået, at der bliver afholdt 5 og 10 års jubilæer. Bestyrelsen vil arbejde videre med sagen sammen med skolen.

Da der forsvandt en del værktøj under musikweekenden, opfordrede Erik bestyrelsen til at købe noget selv.

Der var desuden forskellige forslag vedrørende musikbuddet på »Vestjyder og Spillemænd« 1982. Disse vil bestyrelsen selvfølgelig tage til efterretning.

Skitse over bestyrelsens arbejdsopgaver

Musik:

Preben
Caroline
Thomas

P. R.:

Per
Mette
Preben

*Elevkontakt,
Avis,
Årsskrift:*

Ulla
Caroline

Regnskab:

Per
Torben

Praktiske opgaver:

Torben
Mette
Ulla

Skolens bestyrelse:

Thomas
Torben

Årsmøde:

Alle

Bestyrelsesberetning på Vestjyllands Højskoles Elevforenings generalforsamling den 26. september 1981

Som det sikkert er alle bekendt, så består elevforeningens bestyrelse af 7 medlemmer, som konstituerer sig selv, hvilket i vores forening hidtidigt har betydet valg til de forskellige tillidsposter såsom formand, næstformand, kasserer o. s. v. Disse poster har vi stadig, men nok mere for navn end for gavn, når vi lige ser bort fra posten som kasserer.

På bestyrelsens første møde, som i år blev holdt på Fyn, besluttede vi at lave en såkaldt strukturændring i vores konstituering. Det er bl. a. årsagen til, at det er mig og ikke formanden, der i år aflægger beretningen fra bestyrelsen.

Som det fremgår af ovenstående skitse, så har vi inddelt bestyrelsens arbejdsopgaver i 7 områder.

Denne skitse giver en god indfaldsvinkel til at fortælle, hvad vi har lavet i det forløbne år.

Selvom Thomas ikke er nævnt i den gruppe, der skal tage sig af elevskriftet, så blev han alligevel sat på den opgave at redigere dette sammen med Algot og Poul. Jeg vil lade det være op til den enkelte selv at bedømme udfaldet af dette samarbejde – men ikke undlade at sige, at vi føler os stolte af at lægge navn til udgivelsen af et så godt og indholdsrigt blad.

For at blive ved publikationerne så vil jeg nævne vores nye blad »AVISEN«. På sidste generalforsamling lovede vi at udsende 2 såkaldte informationshæfter om året og sende dem ud til elevforeningens medlemmer. Det har vi gjort. »AVISEN« kan bruges til alle informationer – der er ingen form for censur. For at gøre »AVISEN« mere levende opfordres alle på det kraftigste til at sende indlæg til højskolen.

I samme åndedrag bliver I opfordret til at sende indlæg til elevskriftet.

I ovenstående skitse kan man se, at den samme »gruppe« står for elevkontakten. D. v. s. at vi hurtigst muligt efter de nye højskoleelevers ankomst til skolen tropper op og laver et informationsmøde om elevforeningens formål og virke. Ved samme lejlighed opfordres eleverne til at vælge 2 personer, som har ret til at deltage i vores møder. I det forløbne år har vi holdt 2 informationsmøder. Det har knebet med at få eleverne til at sende repræsentanter, så det må der slås et ekstra slag for, når de nye elever kommer.

Angående folkemusik week-enden så blev den jo i år et tilløbsstykke af dimension. Selvom vores tællesystem i år havde sine mangler (vi manglede

simpelthen en tæller), har vi regnet os frem til, at der var ca. 1300 betalende gæster og 200 børn. Musikken og publikum havde i år fået endnu større bevægelighed, hvilket først og fremmest skyldtes det store telt, som vi havde stillet op på plænen. Selvom vi i bestyrelsen har haft mange og lange diskussioner om rimeligheden af at udvide arealet med et telt, så er vi nu overbeviste om, at det var rigtigt at gøre dette. Det gav meget mere luft og bevægelighed indendøre. Vi havde i år engageret en del flere vise-sangere end sidste år. Det er rart at kunne slappe af fra violinerne en gang imellem.

Da det er op til generalforsamlingen at tage stilling til, om vi skal lave en folkemusik week-end i 1982, vil jeg opfordre til at læse vores formål. Hvis bestyrelsen får mandat til at

lave en folkemusik week-end til næste år, opfordres I til at komme med forslag til indholdet.

Jeg vil ikke undlade at gøre opmærksom på, at elevforeningen har 2 faste pladser i skolens bestyrelse, hvor vi på lige fod med de øvrige bestyrelsesmedlemmer er med til at tage nogen af skolens vigtigste beslutninger – tror jeg nok. I det forløbne år har Thomas og jeg, som p. t. sidder der, været med til jeg tror 5 møder, hvor vi har diskuteret skolens hverdag i bredeste forstand.

Og nu er jeg så nået frem til årsmødet, som jeg af gode grunde endnu ikke kan udtale mig om.

Det er bestyrelsens ønske og håb, at I har været tilfredse med vores arbejde.

Torben C. Brohus.

Vestjyllands Højskoles elevforenings regnskab for perioden sept. 1980 til sept. 1981

Indtægter:

Kontingent 79 medlemmer		3.220,00
Overskud elevmøde september 1980		251,70
Trøje indbetalt på giro		30,00
Renter girokonto		27,19
Indtægter ialt		<u>3.528,89</u>

Udgifter:

Musik elevmøde september 1980	3.500,00	
Vestjyder og spillemænd andel	<u>1.000,00</u>	2.500,00
Udsendelse af årsskrifter og Avisen		1.271,70
Udsendelse af indbydelser til elevmøde		100,00
Udgifter ialt		<u>3.871,70</u>

Årets underskud		<u>342,81</u>
-----------------------	--	---------------

Formue:

Kontant kassebeholdning		591,70
Girobeholdning		692,76
Formue ialt		<u>1.284,46</u>

Regnskabet er gennemgået og godkendt.

Charles Gam.

Harald Boye Jensen.

Formueregnskab for »Vestjyder og spillemænd« 1980

	<i>Aktiver</i>	<i>Passiver</i>
Overskud 19.-20. juli 1980	5.416,00	
Trøjer solgt til elevmødet 1980	330,00	
Transport, bestyrelsen		2.444,00
KODA-afgift		1.398,60
Musik elevmøde		1.300,00
Reparation af musikanlæg tilhørende H. C.		455,00
Diverse passiver		148,70
Balance	<u>5.746,30</u>	<u>5.746,30</u>

Ollerup, den 22. januar 1981.

Per Slyngborg.

Formålet med folkemusik week-enden

At lave et utraditionelt folke- og spillemandsarrangement, gennem et idealistisk arbejde fra arrangørernes side. Et arbejde som disse på ingen måde må tjene på, men de må dog heller ikke gennem arbejdet have nogen form for private økonomiske udgifter.

At vi må holde kraftigt fast ved, at alle udøvende kunstnere i forbindelse med arrangementet skal have betaling i samme beløbsmæssige størrelse, som vi må tilstræbe at holde på så lavt niveau som overhovedet muligt.

At udbrede kendskabet til folke- og spillemandsmusik blandt Danmarks befolkning. Derudover skal week-enden hjælpe med til at opbygge et

konkret og håndfast kendskab til Vestjyllands Højskole. Vi må arbejde på, at spillemands-weekenden bevirker et samarbejde mellem de udøvende kunstnere, på tværs af alle gruppemæssige og geografiske skel.

At alle kunstnere skal komme fra Danmark, og vi skal tilstræbe, at disse primært kommer fra Midt- og Vestjylland.

At de tidligere elever fra Vestjyllands Højskole, som er interesseret i arrangementet, gennem et konkret stykke arbejde opbygger et kammeratskab på tværs af alle årgangsskel.

At gøre Vestjyllands Højskoles Elevforening til en levende og aktiv forening.

Slutregnskab for »Vestjyder og spillemænd« 1981

Kontant tilskud, Sparekassen SDS	500,00	
Kontant tilskud, Jyllands Kreditforening	500,00	
Kontant tilskud, Ringkjøbing Bank	300,00	
Kontant tilskud, Ringkjøbing Landbobank	300,00	
Billetsalg	61.750,00	
Ølsalg, teltet	20.114,50	
Ølsalg, foredragssalen	13.444,00	
Ølsalg, gymnastiksalen	11.723,00	
Ølsalg, Pejsestuen	6.337,00	
Salg af trøjer og plakater	3.080,50	
Musikudgifter		31.128,00
Udgående moms		11.830,00
Transportudgifter		10.587,00
Tuborgdepotet		10.069,40
Carlsbergdepotet		8.294,00
Vin, cigaretter m.v.		5.636,35
Trøjer		7.688,60
Trykning af plakater		2.500,00
KODA-afgift		2135,00
Annoncer (Ugeavisen og Jyllands-Posten)		2.696,00
Telt (leje, opsætning, transport og forsikring)		4.712,00
Telefon- og portoudgifter til bestyrelsen		2.680,20
Vestjyll. Højskole (porto, fragt, kuverter m.v.) ..		2.139,70
Leje af musikanlæg		1.098,00
Leje af borde og bænke		767,40
Diverse udgifter		3.397,20
Ialt	118.049,00	107.358,85
Indestående på konto		10.690,15
Balancesum	118.049,00	118.049,00

Ollerup, den 19. september 1981.

Per Slyngborg.

»Vestjyder og spillemand« FOLKEMUSIK WEEK-END 18. og 19. juli 1981 Vestjyllands Højskole, Velling, Ringkøbing

Lørdag kl. 10-02 Søndag kl. 10-17

VISEVERSHØS

HELGE ENGELDRÆCHT
ERIK GRIP
OLE DUNSGÅRD
SVEND NIELSEN
LARS LILHOLT
DEN GRIMME HANDE
ERIK OG TOMMY
SØREN CHRISTENSEN
SPOR TO

INDENDØRS

HØRGER SPILLEMANDENE
A.M.H.K.
OTTO TRADIS ORKESTER
ADOLF CHRISTENSEN
ALIAS „PROFESSOR DÜHLER“
GÅHLE INSTRUMENTER
V.PØLL KJELD OG CÆL ERIK
ÆLDRE SPILLEMAND
FRA VESTEGNEV
THOMAS INGOLKS ORKESTER

UDENDØRS

REGIND SPILLEMANDENE
FRANZ SPILLEMAND
WONSDÅ AFTEN
DE TRE
JENTLE
DE VIBORG SPILLEFOLK
HÅNDSLÅNS
RET TIL FÆNDEINSEER
* FORBEHOLDSES *

P.G.A. BEGRÆNSET PLADS

TILRÅDES AT BESTILLE
BILLETTER PÅ 07 3216 72
HELLEN KL. 9 OG 16
BILLETPRISER :
HELE WEEKENDEN 75 KR.
HELE LØRDAGEN 50 KR.
LØRDAGS 18-02 40 KR.
HELE SØNDAGEN 35 KR.
SØNDAG 14-19 20 KR.

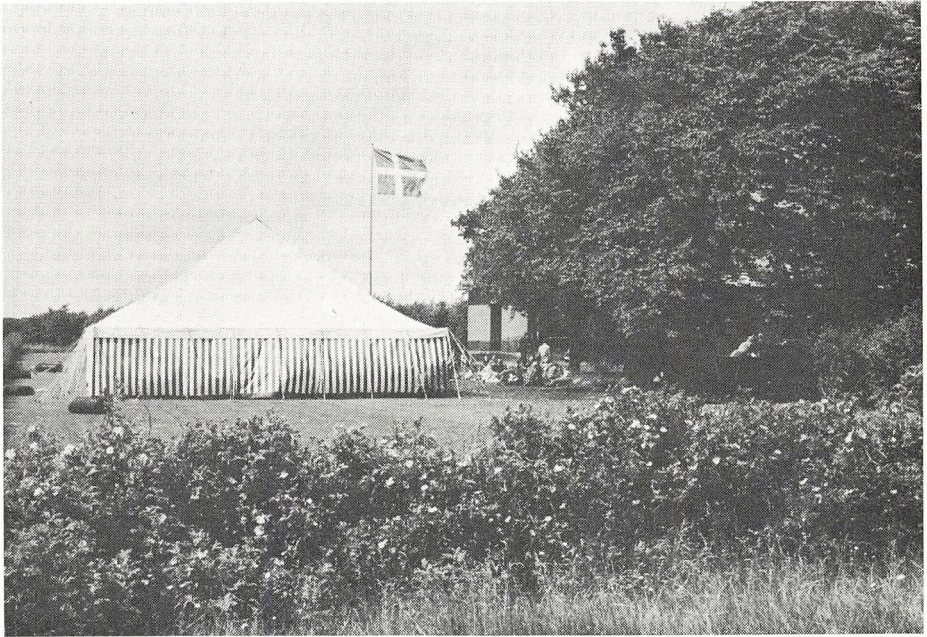
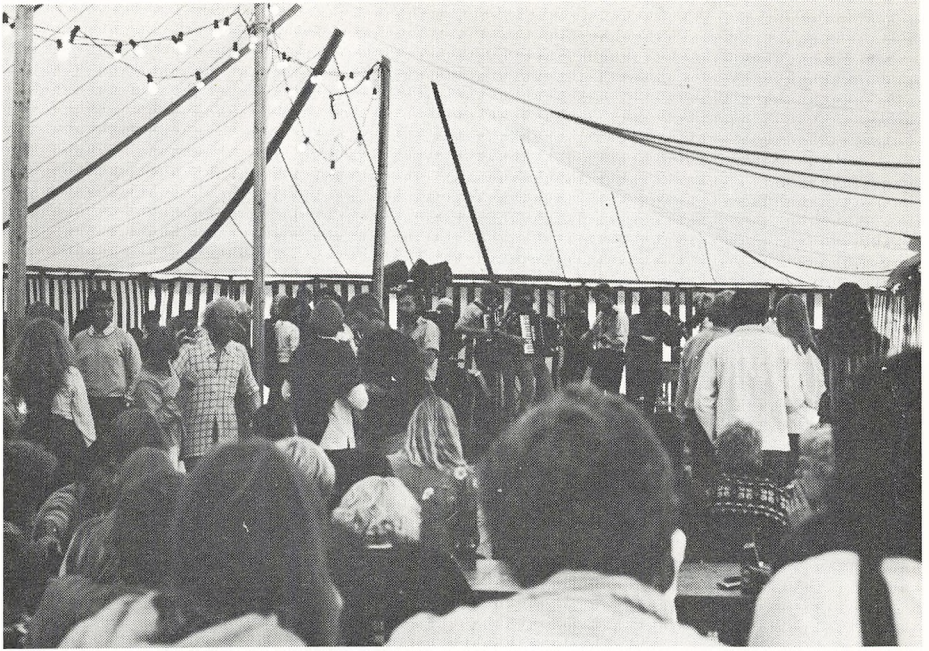

»SPISEHØS - GRATIS CAMPING
TAG SELV INSTRUMENTER MED

» ANSVARIG: VESTJYLLANDS HØJSKOLES ELEVEFORENING »

Kalender 1982

20. februar: Fastelavnsfest.
17.-18. juli: Folkemusik-week-end.
25.-26. september: Elevmøde.

Korte kurser 1982

TEMAKURSER:

- 13.5.-25.5.: *Vævning*. Anne.
27.5.-8.6.: *Oliemaling*. Petter Christensen.
26.6.-9.7.: *Søliv og kystkultur* (med sejlads i den norske skærgård). Algot.
26.6.-9.7.: *Vævning*. Anne.
26.6.-9.7.: *Oliemaling*. Petter Christensen.
3.7.-9.7.: *Klovneri – gøgleri* (medv.: Allan Steinmetz m. fl.). Strit.
10.7.-16.7.: *Folkemusikværksted*. Høstfesttradition. Ballade – gammel dans – violin – harmonika – fortælling. Sophie.
10.7.-16.7.: *Billedbatik*. Anne.
20.7.-26.7.: *Børn, børnekultur, folkedans* (medv.: Iver Kjær, Hans Henrik Ley, Axel Rasmussen, Jens Sigsgaard, Ragna Tang). Boye.
27.7.-2.8.: *Danske digtere i 80-erne* (medv.: Dagmar Andreasen, Carl Bang, Jørgen Gleerup, Gynther Hansen, M. Zerlang). Boye.

- 27.7.-2.8.: *Teaterkursus: »Egns-spil«* (medv.: Trine Nielsen, Niels Stokholm og Algot). Strit.
2.8.-8.8.: *Grundtvig og græsrodderne* (medv.: Erik Knudsen, Ejvind Larsen, Ebbe Reich, Tor Nørretranders, Leif Thomsen m. fl.). Boye.

ÆLDREKURSER:

- 13.5.-25.5.: *Kulturliv i Vestjylland*. Strit, Poul og Algot.
27.5.-8.6.: *Litteratur. Kultur og Samfund. Musik. Keramik*. Niels Jørgen, Algot, Strit og Inge.
10.6.-22.6.: *Natur og Kultur. Krop og Sjæl. Håndarbejde. Keramik*. Poul, Niels Jørgen, Britta og Inge.
11.8.-23.8.: *Vestjyske landsbykirker* (medv.: K. Boas, K. Kristiansen og Jan Sparre Christensen). Ruth.
25.8.-6.9.: *Vestjysk byggeskik. Opdragelse. Litteratur* (medv.: Troels Grønbæk, Bo Schantz og Erland Sperlig). Ruth og Boye.

4. januar – 25. april 1981

Elevertegnelse 4. januar – 25. april 1981

Mette Kari Aalykke, Jægersborggade 41, 2200 København N
Jan Aardestrup, Willemoesgade 4, 3., 9000 Ålborg
Ejvind B. Andersen, Bondesvadvej 43, Tvenstrup, 8300 Odder
Holger Anthonsen, Feldborg, Gunderskovvej 23, 7800 Skive
Lars Bech-Madsen, Dalen 5, Tranebjerg, 8791 Samsø
Jenny Bjørn, Genforeningspladsen 16, 2400 København NV
Eva Bendt, Højlundsvej 29, Manstrup, 9690 Fjerritslev
Annette F. Christensen, Spinkebjerg 31, Gjellerup, 7400 Herning
Milla T. Christensen, Herrestrupvej 16, 4292 Skellebjerg
Annegret Friedrichsen, Lindenweg 5, 2391 Schafflund, Sydslesvig
Else Møller Hansen, Snerlevej 31, 6000 Kolding
Liselotte Hansen, Bjerggade 4, 6870 Ølgod
Marie Hansen, Holger Drachmannsvej 4, 3., 6400 Sønderborg
Per Janssen, Nonbo Hede 34, Hald Ege, 8800 Viborg
Eva L. Jensen, Flakholmen 23, 1–4, 2700 Vanløse
Frank Jensen, Studstrup Strandvej 6, 8541 Skødstrup
Tommy Jensen, Adelgade 12, 1., 4880 Nysted
Per Tofte Johansen, Bisserup Byevej 25, Bisserup, 4243 Rude
Benedikte Jørgensen, Studstrup Strandvej 6, 8541 Skødstrup
Bente Jørgensen, Hesselbjerg 11, 5700 Svendborg
Dorte L. Jørgensen, Tårsvej 46, Sandby, 4912 Harpelunde
Ole Bjarne Juul, Henny Nielsen, Klokkens Kvarter 7 C, 2620 Albertslund
Grete Klausen, Jægersborggade 41, 2200 København N
Jeanette Knudsen, Egebjergvej 27, Sørbymagle, 4200 Slagelse
Kirsten Krebs, Blærevej 61, Blære, 9600 Tårs
Nina Langebek, Sofielundsvej 22, 1., 2600 Glostrup
Annette Lauritsen, Lapmejsvej 12, 6500 Vojens
Inge Laursen, Ølstrupvej 17, 6971 Spjald
Dorothea Lousen, Stillingsvej 486, 9462 Harlev J
Britta Lehfeldt, Twedter Mark 74, 239 Flensborg, Sydslesvig
Eva Flodgaard Madsen, Østbanetorvet 5, 2., 8000 Århus C
Kjeld S. Madsen, Lundshøjvej 14, 8270 Højbjerg
Reiner Merke, Studstrup Strandvej 6, 8541 Skødstrup
Mette Mikkelsen, Studstrup Strandvej 6, 8541 Skødstrup

Elsebeth S. Nielsen, Godthåbsvej 1 B, 7400 Herning
Erik Alkier Nielsen, Græsvængevej 60, 5960 Marstal
Mette P. Nielsen, Bystævnet 13, 5474 Veflinge
Jan Obelitz, Lisbyvej 24, Fjaltring, 7620 Lemvig
Karl Olesen, Kaj Munksvej 17, 6950 Ringkøbing
Susanne S. Olsen, Limfjordsgade 3, Koldby, 7752 Snedsted
Bente H. Pedersen, Øster Skolevej 33, 5700 Svendborg
Bjarne T. Pedersen, Sdr. Landevej 28, 6400 Sønderborg
Bjarner S. Petersen, Skørpinge Mark 14, 4673 Rødvig
Erling Pedersen, Sct. Laurentiusvej 21 A, 9990 Skagen
Bodil M. Pedersen, Kærbyholmvej 2, 5466 Asperup
Henning Chr. Petersen, Havgårdsvej 5, 5471 Sønderød
Viggo V. Rasmussen, Bygmarken 5 B, Hammerum, 7400 Herning
Ellen Ramsgaard, Svingelvej 19, Stadil, 6980 Tim
Lars Sand, Grundtvigsvej 3, 8660 Skanderborg
Anne Simonsen, Græsvængevej 60, 5960 Marstal
Lisbeth Steffensen, Gammeljordvej 123, Snevre, 9800 Hjørring
Randi Stidsen, Ravelinsvej 1 B, 5800 Nyborg
Jens K. Svendsen, Tinghøjvej 1, 4534 Hørve
Annette Thygesen, Ny Munkegade 90, 5., 8000 Århus C
Ulla Trier, Svanholmsvej 4, 3., 1905 København V
Susan Viborg, Højholtevej 30, 5856 Ryslinge

Elevfortegnelse 1. oktober – 22. december 1981

Peter Allen, Matthæusgade 26, 3. th., 1666 København V
Bjarne Kim Andersen, Fosdalvej 39, 9460 Brovst
Mogens Bak, Juelsvej 1, 2., 9500 Hobro
Marit Bertelsen, Møllestræde 2, st. th., 7330 Brande
Ellen Margrethe Bjerre, Sirvej 27, 7500 Holstebro
Per Bjerring, Hjordbakken 5, 8620 Kjellerup
Carl-Erik Broholm, Pletvej 15, Hygum, 7620 Lemvig
Ellen Noer Christensen, Rundhøj Allé 71, vær. 306, 8270 Højbjerg
Camilla Grønneberg, Røahellinga 8, Oslo 7, Norge
Ole Hanghøj, Gerthersvej 24, 8900 Randers
Flemming Hansen, Gurrevej 119, st., 2650 Hvidovre
Nina Elin Hansen, Astrupsvei 63, 5032 Minde, Norge
Bo Holm, Rytterskolevej 17, 6000 Kolding
Jens Holm, Åparken 118, 2600 Glostrup
Siine Hoop, Westerdiik, 2256 Vollerwiek, Sydslesvig
Helene Hovøre, Jasminvej 15, 4200 Slagelse
Henrik Bang Jensen, Helgenæsgade 7, 4., 8000 Århus C
Karl Johan Jensen, Østerbro 45, st. th., 9000 Ålborg
Michael Odds Jensen, Olufsgade 11, 9700 Brønderslev
Ole Jørgensen, Gl. Skårupvej 11, 5700 Svendborg
Vibeke Kirk-Hill, Marconivej 3, 8260 Viby J.
Lauge Kristensen, Toldbodgade 27, 2. th., 8600 Silkeborg
Hanne Krogstrup, Holbergsvej 51, 7500 Holstebro
Dennis Madsen, Knapmagerstien 65, 2300 København S
Gitte Middelboe, Havebo 4 H, 2500 Valby
Jørgen Madsen, Kløvervænget 12, 7323 Give
Berit Nielsen, Langelandsvej 2, st. th., 2000 København F
Dorte Tang Nielsen, Bjørnsholmvej 11, 3500 Værløse
Frank Nielsen, Kildevangen 1, 8382 Hinnerup
Jytte Ryder, Amagerbrogade 196, 2., 2300 København S
Finn Spicher, Nørreåvej 12, 7451 Sunds

